היינט 8 זייטען

NAJER FOLKSBLAT

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 10 גראשען

נייער פאלקסבלאט

№ 207 | Łódź, Czwartek, 4 września 1930 r. | אכטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג, יא אלול תר"ץ | № 207

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

געשלאסן דעם וואל=בלאק פון צענטראלעוו

כאאס איז די רייהען פון דער סאנאציע.

שוואכע אויסזיכטען אויף א געמיינזאמען יודישען בלאק

ווארשא, 3 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט).

ווי מען דערוויסט זיך פון זיכערע קוועלען איז דער וואהל־בלאק פון צענטראלעוו שוין א זיכערער פאקט. געכטען איז שוין אונטערגעשריבען געווארען דער אזוי־גערופענער פרינציפיעלער אפמאך, און וועלכען די פארשטעהער פון די 6 פארטייען פון ליעקס און צענטער האבען פעסטגעשטעלט די יסודות פון בלאק ביי די וואהלען און דעם אנטייל פון די מאנדאטען אויף דער ערמלוכה־ליסטע.

דער וואהל־בלאק איז געשלאסען געווארען נישט קוקענדיג דערויף, וואס אין די רייהען פון די פ.פ.ס. האט געהערשט א שטארקע אפאזיציע נעגען בלאק.

דריי גרופען אין דער סאנאציע

מעגליך אז זיי וועלען ארויסשטעלען 3 באזונדערע ליסטעס

ווארשא, 3 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט).

אין די סאנאציע־קרייזען איז מען ביז־איצט נאך נישט געקומען צו א הסכם וועגען דער אקציע ביי די נאהענטסטע וואהלען. עס קומט פאר א שטארקער קאמף צווישען דריי גרופען פון דער סאנאציע. די ערשטע גרופע, די אזוי־גערופענע פאלקאווניקעס־גרופע, ווערט אנגעפיהרט דורך די געוועזענע פרעמיערען שווימאלסקי און סלאוועק. די צווייטע גרופע, וועלכע רופט זיך פערפאנד פון שטאט און דארף ווערט אנגעפיהרט דורך לעכניצקי און סעראצקי און די דריטע גרופע, די קאנסערוואטיווע ווערט אנגעפיהרט דורך דעם פירשט לובאמירסקי.

די אלע דריי גרופען פיהרען צווישען זיך א שטארקען קאמף און עס איז נישט אויסגעשלאסען, אז זיי וועלען גיין צו די וואהלען אינגאנצען באזונדער.

אין זאך איז אבער שוין באשלאסען געווארען, אז דער סאנאציע איז שייכות מיט די וואהלען, דאס איז די וואהל פון פירשט ראדזיוויל אלס שעף פון דער סינאנץ־וואהל־אקציע.

די ציוניסטען מיט די אגודה געגען א געמיינזאמען בלאק

פירשט ראדזיוויל וועט אינטערוועניר. ביי די רביים פון גער און בעלז

ווארשא, 3 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט).

היינט אווענט איז פארגעקומען א זיצונג פון ציוניסטישען קאמיטעט, אויף וועלכען עס איז באראטען געווארען די פראגע וועגען די נאהנטע וואהלען.

אין דער זיצונג האבען זיך שוין באטייליגט גרינבוים און פארבשטיין, וועלכע זענען שוין צוריקגעקומען פון בערלין. קיין ענדגילטיגען באשלוס איז נאך נישט אנגענומען געווארען.

לויט די שטימונגען וואס האבען געהערשט דעם היינטיגען טאג, איז כמעט אויסגעשלאסען, אז עס זאל געשאפען ווערען א געמיינזאמער יודישער בלאק, ווייל סיי די ציוניסטען, סיי די ארטאדאקסען וועלען נישט געהען צוזאמען.

מען רעכנט פאר וואהרשיינליך, אז די אגודה וועט געהען צוזאמען מיט דער סאנאציע. מען שמועסט אויך, אז פירשט ראדזיוויל וועט פערזענליך אינטערווענירען ביי די רביים פון גער און בעלז, אז זיי זאלען ארויסלאזען אנ'אויפרוף צו דער יודישער בעפעלקערונג וועגען שטיצען בעת די וואהלען די רעגירונג.

קאנפיסקירט צייטונגען

ווארשא, 3 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט).

היינט זענען קאנפיסקירט געווארען די צייטונגען „ראבאטניק", „ראבאטניק" [illegible] „ווילענסקי קוריער". „וויאדא מאשטשא" [illegible] האט „עקסטראבלאט".

די סיים-מארשאלקעס האבען נאך נישט בעקומען אויסגעצאלט די פענסיעס

ווארשא, 3 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט).

די סיים־מארשאלקעס און דאס פרעזידיום פון סיים, צוזאמען 13 פערזאן האבען נאך נישט בעקומען אויסגעצאהלט די פענסיעס. אלע בעמיהונגען אין דער פראגע האבען נאך ביז איצט נישט געהאט קיין ערפאלג. מען רעכענט, אז אין די נאהענטסטע טעג וועט דער ענין קלאר ווערען.

עס וועלען פארקומען ריינע וואהלען

ווארשא, 3 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דער הויפט־אינטערעס פון די פאליטישע קרייזען איז איצט געווענדעט דערויף צי עס וועלען אדורכגעפיהרט ווערען ריינע וואהלען. לויט די ביז איצטיגע סמנים הערשט די אלגעמיינע איבערצייגונג, אז די רעגירונג וועט נישט שטערען און עס וועלען פארקומען ריינע וואהלען.

א בעווייז דערין, אז די וואהלען וועלען אדורך אהן שום וועלכען עס איז דרוק זעהט מען דערין, וואס דער מלוכה־פרעזידענט האט בעשטימט אלס הויפט וואהל־קאמיסאר איינעם פון די דריי קאנדידאטען, וואס זענען אויסגעקליבען געווארען די פרעזידענטען פון העכסטען געריכט.

ביי די וואהלען צום פאריגען סיים איז די זאך פארגעקומען אנדערש און אלס הויפט וואהל־קאמיסאר איז בעשטימט געווארען צאר, הגם ער איז געווען צווישען די דריי צוגעשטעלטע קאנדידאטען.

דאגעגען שמועסט מען אבער ווייטער וועגען וויכטיגע דעקרעטען וואס זאלען פארעפענטליכט ווערען און וואס זאלען דעם סיים שטעלען פאר געשעהענע פאקטען.

זונטאג וועלען צוגעשטעלט ווערען די פערטרעטער פון די סיים־קלובען

אין דער הויפט=וואהל=קאמיסיע

ווארשא, 3 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט).

דעם זונטאג וועלען די 8 גרעסטע קלובען פון פארגאנגענעם סיים מעלדען דעם הויפט־וואהל־קאמיסאר גזשיצקי זייער פערטרעטער, וואס וועלען אריין אין דער הויפט־וואהל־קאמיסיע.

מיט א טאג שפעטער וועלן בעשטימט ווערען די ראיאן וואהל־קאמיטעט.

טשעכאוויטש אויף דער ליסטע פון דער פויערן-פארטיי?

ווארשא, 3 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט).

די פויערים־פארטיי מאכט בעמיהונגען צוצוציהען אויף איהר ליסטע דעם געוועזענעם פינאנץ־מיניסטער טשעכאוויטש. מען האט איהם צוגעזאגט ארויסצושטעלען אויף א זיכער ארט.

363 וואהל-קאמיסיעס אין ווארשא

ווארשא, 3 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין ווארשא איז מען שוין צוגעטרעטען צו ארגאניזירען די וואהל־אקציע. דער מאגיסטראט האט שוין פארארדענט די הויז־אדמיניסטראטארען צוזאמענצושטעלען די וועהלער־ליסטעס. עס ווערען אויך געדונגען פאר געלד ספעציעלע לאקאלן, וואו עס וועלען איינגעארדענט ווערען די וואהל־קאמיסיעס. אינגאנצען וועלען אין ווארשא זיין 363 וואהל קאמיסיעס.

געוואלט אונטערצינדען די מזרח-ירידים אין לעמבערג

אבגעברענט די טריבונע פון ספארט-פלאץ „טשארני". ארעסטירט 70 אוקראינישע סטודענטן

לעמבערג, 3 (טעלעפאניש). היינט ארום האלב 1 ביינאכט איז אויסגעבראכען א גרויסע שרפה אויפ'ן ספארט־פלאץ פון דעם לעמבערגער ספארטקלוב „טשארני", וואס גרענעצט זיך מיט די בנינים פון די מזרח־ירידים. דאס פייער איז אויסגעבראכען מיטאמאל אין איניגע ערטער פון די האלצערנע טריבונען, אזוי אז מען נעהמט אן, דאס מען האט דא צו טון מיט אנ'אונטערצינדונג דורך א טעראריסטישע אוקראינישע ארגאניזאציע.

עס האנדעלט זיך מסתמא וועגען א כאבאטאזש אקט, וועלכען מען האט נישט געקענט אויספיהרען אויפ'ן שטח פון די מזרח־ירידים, וועלכער ווערט ביינאכט שטארק אפגעהיטען, האט מען אונטערגעלייגט פייער אויפ'ן שכנ'ישן ספארט־פלאץ. עס מוז נאך צוגעגעבען ווערען, אז אינדערזעלבער נאכט האט אין לעמבערג געהערשט א שטארקער ווינד, אזוי אז דאס פייער האט זיך לייכט געקאנט איבערווארפען אויף די שכנ'ישע בנינים פון די מזרח־ירידים.

דאס פייער איז געלונגען צו ליקווידירען, אבער די האלצערנע טריבונען זענען פולשטענדיג פארברענט געווארען.

די ידיעה וועגען דער שרפה האט באלד ביי נאכט ארויסגערופען א גרויסע אויפרעגונג און עס זענען אפילו געמאכט געווארען פרובען אויסצופיהרען נקמה־אקטען אויף אוקראינישע אינסטיטוציעס, אבער די אנ'אמירטע פאליציי האט נישט דערלאזט צו קיין שום עקסצעסע.

לעמבערג, 3 (טעלעפאניש). אין שייכות מיט דעם פרוב אונטערצוצינדען די מזרח־ירידים זענען ארעסטירט געווארען 70 אוקראינישע סטודענטען.

דער היזק וואס עס האט געליטען דער ספארט־קלוב „טשארני", צוליב דעם פערברענען די טריבונען און די בנינים בעטרעפט 30 טויזענד זל.

ארעסטירט די פראסטיטוטקע בלומקע דעם שוחט'ס

וועלכע ווערט בעשולדיגט אין ערמארדען דעם קאברינער רב'ס טאכטער

ווארשא, 3 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט).

היינט איז דא אין א מליגה אויף דער קראכמאלנא גאס ארעסטירט געווארען די פראסטיטוטקע בלומקע דעם שוחט'ס, וועלכע ווערט בעשולדיגט אין ערמארדען די פרוי שרה מארקספעלד, דעם קאברינער רב'ס טאכטער.

די ארעסטירטע לייקענט, אז זי זאל זיך האבען בעטייליגט אין מארד און ווי זי ערקלערט האט זי אפילו די פרוי מארקספעלד נישט געקענט.

פערשוואונדען געווארען דער ארטיסט יאראטש

ווארשא, 3 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט).

די ווארשאווער טעאטער־קרייזען האבען היינט געהאט א גרויסע סענסאציע. עס איז פלוצלונג פערשוואונדען געווארען דער בעקאנטער ארטיסט יאראטש. יאראטש האט געשפילט די הויפט־ראל אין דער פיעסע „דער כאפ־האט שוואק". היינט איז אנגעהויבען פון דער פארשטעלונג האט זיך ארויסגעוויזען, אז יאראטש איז פערשוואונדען און מען האט איהם אין ערגיץ נישט געפינען.

די טעאטער־דירעקציע האט ערקלערט, אז יאראטש איז פלוצלונג קראנק געווארען און די פארשטעלונג וועט קיין פארשטעלונג נישט פארקומען. די קאסע האט צוריקגעצאהלט דאס געלד פאר די בילעטען.

דאס פערשווינדען ווערען פון בעקאנטען ארטיסט האט אין ווארשא ארויסגערופען א גרויסע סענסאציע.

חסד של אמת וויל אדורכפירען די קבורה פון ווישליצקיס שוועגערין

ווייזט זיך אבער ארויס, אז זי איז געווען גע'שמד'ט

ווארשא, 3 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) ווי מיר האבען שוין נעכטען געמעלדעט, איז מיט דער שוועגערין פון דעם געוועזענעם דעפוטאט ווישליצקי געשעהען א אומגליק, וועלענדיג ארייגנעהן אין דער ווינדע איז זי אראבגעפאלען אין דער עפענונג פון דער ווינדע און דערהרגעט געווארען.

היינט זענען פארשטעהער פון חסד של אמת געקומען צום ברודער פון געוו. דעפ. ווישליצקי בכדי אדורכצופיהרען די קבורה פון זיין פרוי, אבער דאט האט זיי ערווארט א איבערראשונג. עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז די אומגעקומענע ווישליצקא איז געווען געשמדט:

DR. MED.

S. Heinrich

פאמארסקא 10, טעל. 147-67

צוריקגעקעהרט

ספעצ. פאר קינדער- און אינערליכע קראנקהייטען קווארץ לאמפען, ליכט בעדער, דיאטערמיע

עמפפאנגס-שעה'ן פון 12—2 און פון 4—7 נאכם.

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען.

קאנגרעס פון די נאצ. מינדערהייטען אין גענף

די מינדערהייטען קעמפען געגען אסימילאציע און פאר דער פערבעסערונג פון די פעלקער

גענף, 3 (מאו).

מיטוואך איז דא געעפענט געווארן דער 6-טער אייראפעאישער קאנגרעס פון די נאציאנאלע מינדערהייטען.

אין קאנגרעס באטייליגען זיך פארטרעטער פון דרייסיג מינדערהייטס-גרופען.

צו דעם היינטיגען קאנגרעס זענען צוגעקומען פאלגענדע מינדערהייטס-גרופען: די באסקען פון שפאניען, ליטווינער פון דייטשלאנד, רומענער פון יוגאסלאוויען און שוועדען פון עסטלאנד.

געעפענט דעם קאנגרעס האט דער פרעזידענט ד"ר ווילפאן, אין זיין רעדע, וואס ער האט געהאלטען, האט ער באטאנט, אז דער קאמף פון די מינדערהייטען איז גישט קיין קאמף געגען די רעגירונגען. די מינדערהייטען שטעלען זיך אקעגען יעדען געדאנק פון אסימילאציע. די מינדערהייטען ווילען לעגאליזירן דאס געוויסען פון דער וועלט אויף דעם קאמף געגען יעדער ענדערונג מיט געוואלד.

רעדענדיג וועגען פאן אייראפע פלאן האט דער רעדנער אנגעוויזען, אז קודם כל דארף קומען א דערנענטערונג פון די פעלקער גופא. וואס איז נאך וויכטיגער ווי די דערנעהנטערונג פון די רעגירונגען.

אויף דער טאג-ארדנונג פון קאנגרעס שטעהען פאלגענדע פונקטען:

1) בעריכטען פון די מינדערהייטס גרופען; 2) דער שטאנדפונקט פון די מינדערהייטען צום „פאן-אייראפא פלאן און דריי" די בילדונג פון נאציאנאלע פאלקס-קלוב פון די איינצעלנע מינדערהייטס-גרופען.

מאסען-ארעסטען פון דער אינטעליגענץ אין רוסלאנד

די ארעסטירטע ווערן בעשולדיגט אין וועלן אדורכפירען א איבערקעהרעניש

קאוונא 3 (מאו).

פון מאסקווע מעלדעט מען, אז די ג. פ. או. האט אין צוזאמענהאנג מיט דעם ארעסט פון סאבאראוו און אנדערע פיהרער פון דער רוסישער אינטעליגענץ מיט וואך אדורכגעפיהרט ווייטערע ארעסטען, די צאהל ארעסטירטע איז שוין געשטיגען אויף איין און דרייסיג מאן. ביי די ארעסטירטע זאל מען האבען געפונען דאקומענטען, וואס שטעלען פעסט, אז זיי האבען געפירט איום צונוצען די אפאזיציאנעלע בעוועגונג אין דער פארטיי פאר זייערע צוועקען, בכדי צו שטירצען די סאוועטען-רעגירונג.

דעם 11 סעפטעמבער וועט די איספארשונג פערענדיגט ווערען און אלע 31 ארעסטירטע וועלען גע'שטעלט ווערען פאר'ן העכסטען געריכט.

א מתנה פון קעניג פון העדזשאס

פאר'ן מלוכה-פרעזידענט און מארשאל פילסודסקי

לאנדאן, 3 (ספ. טעל.).

היינט בייטאכט איז די פוילישע שיף „קראקאוו" אפגעפאהרען פון אראבישען פארט דזשעדא קיין פוילען.

ווי בעוואוסט, האט די שיף „קראקאוו" געבראכט פון פוילען א טראנספארט געווער און אמוניציע פאר'ן קעניג פון העדזשאס.

אויף דער שיף געפינען זיך צוויי וואונדערשעהנע אראבישע פערד, א מתנה פון קעניג פון העדזשאס פאר'ן מלוכה-פרעזידענט און מארשאל פילסודסקי.

2 מיליאן דאלאר

וועלען בעקומען די פראנצויזישע אקעאן-פליהער

ניו-יארק, 3 (מאו) דער ערפאלג פון די פראנצויזישע אקעאן-פליהער קאסטעס און בעלאנטע שטעהט אין פארגרונד פון אלגעמיינעם אינטערעס.

די מארגען-בלעטער זענען פול מיט בעשרייבונגען פון דער לופט-רייזע פון דער „פראגע-צייכען".

ביים לאנדען האט געמוזט אנגעווענדעט ווערען א גרויסע פאליציי-אפטיילונג, א באשיצען די צוויי פליהער פון דעם בעגייסטערטען המון.

פאריז, 3 (ספ. טעל.) די פראנצויזישע פליהער וועלען בעקומען פאר זייער זיגרייכען פליה איבערן אקעאן א פרייז פון איבער צוויי מיליאן דאלאר.

קאמוניסטישע אוראנטורעס

אויפ'ן קאנגרעס פון די בריטישע טרעד אוניאנס

לאנדאן, 3 (מאו).

אויף די בעראטונגען פון קאנגרעס פון די בריטישע טרעד אוניאנס איז געקומען צו ווילדע סצענעס, א געוויסע ארבייטסלאזע קאמוניסטען איז געלונגען מיט געפעלשטע איינטריט-קארטען אריינצוקריגען זיך אויף דער גאלעריע פון זיצונגס-זאל.

בעת די זיצונג האט זיך אנגעהויבען, האבען די קאמוניסטען געמאכט צווישענרופען, ווילענדיג אויף אזא אופן שטערן די פערהאנדלונגען. עס איז געקומען צו א ווילדער נעשלעגער צווישען די קאמוניסטען און די רעדנער פון זאל, וואס האבען זיי געוואלט פערטרייבען. נאכדעם ווי די רוהע איז צוריקגעשטעלט געווארען און דער רעדנער האט געוואלט אנהויבען רעדען, האט א צווייטער קאמוניסט, וואס האט זיך ביז איצט פערהאלטען רוהיג, ווידער אנגעהויבען צו שרייען און צו ליארמען. דער אינערן-מיניסטער קליינס איז אומעגליך געווען צו קומען צום ווארט. עס האט געדויערט איבער א שעה צייט ביז ער האט ווייטער געקענט רעדען.

קליינס האט אין זיין רעדע פערטרעטען דעם שטאנדפונקט, אז עס איז איצט נאך אומעגליך צו פערווירקליכען די סאציאליסטישע טעאריעס און ער האט אזוי פארגעפאדערט די אנטיילנעהמער צו פערשטארקען די פראפאגאנדע לטובת דער ארבייטער-פארטיי.

די אונרוהיגע לאגע אין ארגענטינע

ארעסטען צווישען העכערע מיליטערישע פערזענליכקייטען.

רעגירונגס-פארטיי פאדערט די דימיסיע פון פרעזידענט

לאנדאן, 3 (מאו) לויט די לעצטע ידיעות פון בוענאס-איירעס זענען דארט ארעסטירט געווארען א ריי העכערע מיליטערישע פערזאנען. אין פארט פון בוענאס איירעס געפינען זיך איצט 8 קריגס-שיפען. מען ערווארט יעדע מינוט זאלען אויס-ברעכען אונרוהען און מען רעדט אפען וועגען א רעוואלוציע. ביז איצט איז אבער געלונגען אפצוהיטען די ארדנונג. עס בעשטעטיגט זיך די ידיעה וועגען דער דימיסיע פון קריגס-מיניסטער.

ניו-יארק, 3 (מאו) פון בוענאס איירעס מעלדעט מען, אז דער פיהרער פון דער רעגירונגס-פארטיי האט זיך געווענדעט צו דעם פרעזידענט איריגאיען מיט דער פאדערונג, אז ער זאל זיך אפגעבען אין דימיסיע.

דער פרעזידענט האט די פאדערונג אפגעווארפען און ערקלערט, אז ער וועט אפווארטען דעם חייטערדיגען גאנג פון די געשעהענישען.

סטאלינס זוהן פערשיקט

לאנדאן, 3 (וו. פ.) „רייטער" ברענגט א סענסאציאנעלע ידיעה, אז סטאלינס 20-יעהריגער זוהן איז פערשיקט געווארען אויף קאווקאז.

דער יונגער סטאלין האט שטודירט אין דער אינזשיניערען-אקאדעמיע, ער האט אבער נישט געהאט קיין חשק צום לערנען. ווען ער האט נאך דערצו אין געהיים חתונה געהאט מיט א אנגע-זעהענע טועריו פון דער אפאזיציע האט דער אויפגערעגטער פאטער איהם פערשיקט קיין קאווקאז.

געפינען נאך א טאג-בוך פון פאלאר-פארשער אנדרעי

שטאקהאלם, 3 (ספ. טעל.).

די שוועדישע געלעהרטע, וואס זענען ארויסגעשיקט געווארען קיין טראמסע, בכדי זיך צו פערנעהמען מיט די זאכען, וואס זענען געבליבען פון אנדרעס פאלאר-עקספעדיציע האבען ערקלערט, אז ביי אנדרעס קערפער איז געפינען געווארען נאך א טאג-בוך מיט נאך א וויכטיגערען אינהאלט פון טאג-בוך, וואס מען האט פריהער געפינען.

20 אינדוסען פערוואונדעט

בעת א צוזאמענשטויס מיט פאליציי

לאנדאן, 3 (מאו) אין קאראטשי איז געקומען צו א צוזאמענשטויס צווישען פאליציי און אינדוסען. איניגע פאליציאנטען און 20 אינדוסען זענען פערוואונדעט געווארען. די אינדוסען האבען נישט דערלאזט אויסצולאדענען סחורות פון דער באהן. די פאליציי האט אינטערווענירט, זי איז אבער בעוואר-פען געווארען מיט ציגעל און צובראכענע פלעשער.

בלוטיגער אויפשטאנד אין מאראקא

שווערע פערלוסטען פון די פראנצויזען

פאריז, 3 (ספ. טעל.) לויט מעלדונגען פון קאזאבלאנקא איז אין דרום-מאראקא געקומען צו א בלוטיגען צוזאמענשטויס צווישען דעם פראנצויזישען פרעמדען-לעגיאן און אן אפטיילונג אראבישע אויפשטענדיגע. אויף דער פראנצויזישער זייט האט אויך געקעמפט א קאמפאניע פארבינ מיליטער.

די פראנצויזישע פערלוסטען זענען גרויס. זיי בעטרעפען 4 אפיצירען און אונטער-אפיצירען און 42 זעלנער, 3 אפיצירען און 22 זעלנער זענען פערוואונדעט געווארען. די פערלוסטען פון די אויפשטענדיגע זענען בעדייטענד גרעסער. עס איז אבער נישט געלונגען פעסטצושטעלען די צאהל דערהרג'עטע, ווייל צוריקציהענדיג זיך האבען זיי מיטגענומען מיט זיך זייערע דערהרג'עטע.

צו דער פערלאבונג פון מיין ליבע שוועסטער

פרל' העלא בירענצווייג

מיט ה' משה ניעבעלסקי

ווינשען מיר א גליקליכע צוקונפט

חיים בירענצווייג.

דאנקזאגונג.

דערמיט דריק איך אויס דעם צאהן-טעכניקער פאני ראזא גרינבערג, זגערזשער 92, ווי אויך דעם גאנצען געבינעט פאר די גוטע אויסארבייטונג פון מיינע צייהן.

מיט אכטונג לייביש דזשאלאווסקי

זגערזשער 46

ציטונגס-פערקויפער.

צום קנאבען זינגען

וועלכע זאלען קענען זינגען סאלא

וועלען גוט האנארירט ווערען אין דער

ווילקער שוהל, זאכאדניא 56

מעלדען זיך אלע טאג פון 6—8 אווענד

צום דירינענט סאקאלאווסקי.

7-kl. Szkoła

dla żyd. inteligencji (Zakład Freblowski)

KACENELSON-NACHUMOW

ul. POMORSKA 20 tel. (183-40). Zapisy w godz. od 4—7 p.p

7-קל. שולע און פרעבלשולע פאר קינדער פון יוד. אינטעליגענץ

קאצענעלזאן = נאחומאוו

פאמארסקא 20 טעל. 183-40. איינשרייבונגען פון 4 ביז 7 נאכמיטאג

די שולקאנצעלאריע נעהמט אן איינשרייבונגען פון קנאבען און מעדכען וואס זענען אין שולצוואנג. אין פארבערייטונגס-קלאס (A^0) ווערען אנגענומען קינדער פון $5^1/_2$ יאהר. אין פרעבלשולע (שפיל-שול) קינדער פון 7-3 יאהר

די אונטערריכטס-שפראך אין שולע, ווי אויך אין פרעבלשולע איז פויליש. פיר קנאבען א פערגרעסערטער קורס פון העברעאיש און אלע למודי-קודש אונטער דער פערזענליכער הנהלה פון

ר' יעקב בנימין קאצענעלזאן

פיר מעדכען א ספעציעלער קורס פון טענץ, דיטמיק, פלאסטיק לויטן פראף. גראם פון טאנץ-שולען פאר קינדער אונטער פאכמענישער לייטונג

פיר פיזיש שוואכע קינדער, ווי אויך פיר אונבעמיטעלטע ווירד ערעפענט א נאכמיטאג שולע ■ ביז 50% ביליגער ■ נאכמיטאג פרעבעלשולע

אכטונג, שטריקער-ארבייטער!

היינט, דאנערשטאג, 8 אווענט, קומט פאר אין טעקסטיל-פאראיין ווסכאדניא 70

א גרויסע פערזאמלונג

פון אלע שטריקער-ארבייטער מיט די נעבען-צווייגען

וועגען בעשליסען די הויך פון די פאדערונגען און בעשטימען די צייט פון א שטרייק.

די פערוואלטונג פון טעקסטיל-פאראיין אפט. 7 „בונד".

שייטלען

צו מעסיגע פרייזען

צו בעקומען ביי

פארזשוצקא קאמיענא 5

לאדז, 4 סעפטעמבער 1930

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 4 סעפטעמבער 1930

די געשיכטע פון פונאנדערגעלאזטען סיים

דער סיים, וואס איז איצט פונאנדערגעלאזט געווארען לויט א דעקרעט פון מלוכה-פרעזידענט, איז געוועהלט געווארען אין אנהויב מערץ 1928, אין דאזיגען סיים — לויט דער רייה דער דריטער סיים אין'ם נייעם פוילען — זענען, צום ערשטען מאל איין 123 דעפוטאטען פון „אומפארטייאישען בלאק מיטצוארבייטען מיט דער רעגירונג" („בעבע"). לויט דער צאהל דעפוטאטען איז דאס געווען דער גרעסטער סיים-קלוב. שוין די עפענונג פון סיים איז פארגעקומען אונטער'ן צייכען פון קאמף.

די עקסטרעם-לינקע דעפוטאטען האבען געמאכט א דעמאנסטראציע געגען דער רעגירונג, און דער כוח איז געווען, א פאליציי האט ארויסגעטראגען אויף די הענד די דעמאנסטרירענדע דעפוטאטען, אויך די וואהלען פון סיים-מארשאלעק זענען פארגעקומען אין א קאמף-שטימונג, מארשאל פילסודסקי האט דייטליך ערקלערט, אז ער וואלט וועלען, דאס דער דעמאלסטיגער פרעמיער פראפעסאר בארטעל זאל ווערען אויסגעוועהלט אלס סיים-מארשאלעק, אבער די אפאזיציאנעלע סיים-מעהרהייט צוזאמען מיט די נאציאנאלע מינדערהייטען האבען אויסגעוועהלט דעם סיים-מארשאלעק דאשינסקי.

מען האט באלד פון אנהויב פערשטאנען, אז לאנג וועט דער סיים נישט האלטען, פון'ם ערשטען טאג אן פון זיין עקזיסטענץ איז איבער'ן קאפ געהאנגען די כסדרדיגע דראהונג פון פונאנדערלאזען, נאך דער שטורמישער ערעפנונג איז פארגעקומען די בודזשעט-סעסיע, דער בודזשעט איז אנגענומען געווארען. די בודזשעט-סעסיע איז טאקע באלד געשלאסען געווארען. מארשאל פילסודסקי האט אנידערגעלייגט זיין אמט אלס פרעמיער און פראפ. בארטעל איז געווארען פרעמיער, מארשאל פילסודסקי האט באלד פערעפענטליכט זיין ערשטען שארפען ארויסטריט געגען סיים.

מארשאל פילסודסקי האט דאן ערקלערט, אז אויב דעם פרעמיער בארטעל וועט נישט געלינגען צו שאפען א מעגליכקייט פון צוזאמענארבייטען מיט'ן סיים, וועט ער, מארשאל פילסודסקי, זיך שטעלען צו דער דיספאזיציע פון מלוכה - פרעזידענט. די הערבסט-סעסיע אין דעמזעלבען יאהר האט זיך אנגעהויבען מיט א שארפער רעדע פון דעפ. מארעק פון פ.פ.ס. געגען דער רעגירונג און געגען מארשאל פילסודסקי. דער פארזיצער פון „בעבע" דעפ. פולקאזשינסקי האט דערויף באלד געענטפערט אז די רעדע פון דעפ. מארעק איז געווען „בעזוצעלנע לאידאצ'יא" („חוצפהדיגע נידערטרעכטיגקייט"). דעם 19-טען פעברואר 1929 האט דעפ. וואושניצקי פון „ווישוואלעניע" געהאלטען אין סיים זיין גרויסע רעדע וועגן צוציהען צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט דעם פינאנץ-מיניסטער טשעכאוויטש פאר איבערשרייטען דעם בודזשעט מיט העכער א האלבען מיליארד זל. דער פארשלאג איז אנגענומען געווארען מיט 219 שטימען. די סיים-סעסיע איז באלד דערנאך געשלאסען געווארען דעם 25-טען מערץ. דעם ד-טען אפריל האט מארשאל פילסודסקי פערעפענטליכט זיין צווייטע, שארפען ארטיקעל געגען סיים, דעם 13-טען אפריל איז געווארען פרעמיער פראפ. שוויטאלסקי. ס'איז פארגעקומען דער בעריהמטער טשעכאוויטש-פראצעס פאר'ן העכסטען מלוכהשען טריבונאל וואס האט זיך געענדיגט דערמיט, אז דער ענין איז איבערגעגאנגען צוריק אין סיים. מארשאל פילסודסקי איז ארויסגעטראטען אין דער עפענטליכקייט מיט א דריטען ארטיקעל געגען סיים און האט פארגעווארפען דעם סיים-מארשאלעק דאשינסקי, אז ער האט געמאכט פערשידענע פארשלאגען דער רעגירונג וועגן צוזאמענארבייט מיט'ן מארשאל פילסודסקי.

דעם 31-טען אקטאבער האט זיך דער סיים-מארשאלעק דאשינסקי אפגעזאגט צו עפענען די סיים-סעסיע, ווייל אין „זאל" פון סיים איז געווען פערזאמעלט א גרופע אפיצירען. אין משך פון חודש נאוועמבער האבען די מיניסטארען מיט'ן פרעמיער שוויטאלסקי בראש אנגעהויבען א ציקל פארלעזונגען איבער דער פראווינץ און אין ווארשא (אין פילהארמאניע) וועגן דער נויטווענדיגקייט צו ענדערען די קאנסטיטוציע. דער סיים איז זיך צונויפגעקומען אין די ערשטע טעג פון חודש דעצעמבער און האט בעשלאסען אויסצודריקען אומצוטרוי דער רעגירונג.

דער מלוכה-פרעזידענט האט פערבעטען אויפ'ן שלאס די פארשטעהער פון די סיים-פארטייען, כדי זיך צו בעראטען וועגן דער געשאפענער לאגע, אבער פראפ. בארטעל איז ווידער נאמינירט געווארען אלס פרעמיער. דער סיים האט אנגענומען דעם בודזשעט, אבער דעם 15-טען מערץ האט ער ווידער אויסגעדריקט אומצוטרוי דער רעגירונג פון פראפ. בארטעל. די פרובען צו שאפען א רעגירונג בראש מיט'ן ברודער פון מארשאל פילסודסקי, יאן פילסודסקי, און מיט'ן סענאט-מארשאלעק שימאנסקי — האבען נישט געגעבען קיין רעזולטאט, פולקאווניק סלאווק איז געווארען פרעמיער.

די סיים-מעהרהייט האט זיך געווענדעט צום מלוכה-פרעזידענט וועגן צונויפרופען אן עקסטרע-סעסיע פון סיים. די סעסיע איז גערופען געווארען, אבער איידער דער סיים האט זיך נאך בעוויזען צונויפצוקומען איז די סעסיע אבגעלעגט געווארען אויף 30 טעג. איין מאל און נאכאמאל, דער „צענטראלעוו" האט אפגעהאלטען זיין קאנגרעס אין קראקא. מארשאל פילסודסקי האט פערעפענטליכט זיין פערטען, שארפען ארטיקעל געגען סיים.

דעם 23-טען ד. ח. האט מארשאל פילסודסקי אין זיין פראגראמאטישען אנזאג ערקלערט, אז ער שטעלט זיך איצט צו דער דיספאזיציע פון מלוכה-פרעזידענט.

שבת איז פערעפענטליכט געווארען דער דעקרעט פון מלוכה-פרעזידענט, אז דער סיים און סענאט ווערען פונאנדערגעלאזט.

אויספארשונג וועגען דער עקאנאמישער לאגע און סאציאלען בעשטאנד

פון דער יודישער בעפעלקערונג אין סאוו. רוסלאנד

מאסקווע. (י. ט. א.) א גרופע יודישע סטודענטען פון מאסקווער אוניווערזיטעט האט דורכגעפיהרט אן אויספארשונג וועגען דער עקאנאמישער לאגע און סאציאלען בעשטאנד פון דער יודישער בעפעלקערונג אין די שטעטלעך פון סאוויעט-רוסלאנד. די אויספארשונג איז געמאכט געווארען אין 20 שטעטלעך פון אוקראינע, 22 פון ווייסרוסלאנד און דריי פון מערב-געגענד. אבער זיי זענען כאראקטעריסטיש פאר דער גרעסטער טייל אנדערע שטעטלעך מיט א גרעסערער יודישער בעפעלקערונג. די אויספארשונג נעמט ארום פינף און זיבעציג טויזענד יודישע איינוואוינער. ווי עס האט בעוויזען די אויספארשונג איז דער יודישער האנדעל אין סאוויעט-רוסלאנד כמעט פולשטענדיג אפגעשטארבען אין דער צייט, ווען פאר דער רעוואלוציע הא יודישער בעפעלקערונג, בעשעפטיגען זיך איצט בלויז 15 מיט א האלב פראצ. פון דער בעפעלקערונג. ד. ה. פערקלענערט געווארען איז 21 מאל. די צאהל יודישע ארבייטער און פאמ"ס האט זיך, פערקעהרט, אז די צאהל יודען בעשעפטיגטע און האנדעל איז שטארק פערגרעסערט: ארבייטער זענען 1929 געווען 12 פראצ. פון דער אלגעמיינער יודישער בעפעלקערונג, היי-יאהר 16 פראצ. פאמ"ס: פאריגעס יאהר 6 פראצ. היי-יאהר — זיבען מיט א האלב פראצ. פון דער אלגעמיינער יודישער בעפעלקערונג. די צאהל אנגעשטעלטע האט זיך פערגרעסערט מיט 12 פראצ. מעהר אין פערגלייך מיט'ן יאהר 1929. קוסטארען האבען בעטראפען אין 1929 22 מיט א האלב פראצ., אין 1930 — 1 אבער 26 פראצ. בען זיך בעשעפטיגט מיט האנדעל 25 פראצ. פון דער זעלבסטשטענדיגער יודישער בעפעלקערונג. ד. ה., אז פאר דעם יאהר זענען צו-געקומען 16 פראצ. קוסטארען, אויף 6 פראצ. פון די זעלבסטשטענדיגע זענען איבערגעוואנדערט אויף ערד-ארבייט אדער האבען איינגעארדענט זיך אין אינדוסטריעלע אונטערנעהמונגען. פון די ציפער איז צו זעהען, אז בסך-הכל בעשעפטיגען זיך מיט פראדוקטיווער ארבייט 64 מיט א האלב פראצענט פון דער יודישער זעלבסטשטענדיגער בעפעלקערונג אין דאזיגע שטעטעל. 6 פראצ. פון דער גאנצער יודישער בעפעלקערונג אין די אויסגעפארשטע שטעטלעך האבען אין פערלויף פון פאריגען יאהר איבערגעוואנדערט אין די גרויסע שטעט אריין, זיבעצעהן פראצ. פון דער זעלבסטשטענדיגער בעפעלקערונג געפינט זיך אהן שום בעשעפטיגונג.

אמעריקאנער ארבייטער-דעלעגאציע אין ירושלים

ירושלים. (י. ט. א.) לכבוד דעם אמעריקאנער ארבייטער-דעלעגאציע, וואס ווילט איצט אין א"י איז דא איינגעארדענט געווארען א מאסען-מיטינג. רעדנערס האבען געהאלטען דער ארבייטער-פיהרער בן צבי, די דעלעגאציע-מיטגלידער א. א. דער ליבעראלער-דעפוטאט אין ענגלישען פארלאמענט ה. דענמאן, וואס איז איצט געקומען קיין א"י, האט אין זיין רעדע ערקלערט צווו. אנד. די ענגלישע רעגירונג בויט לאנגזאם אבער גוט. די יודישע נאציאנאלע היים דארף זיין א בריק צווישען מזרח און מערב. וואס ווערט געבויט דורך יודישע הענד. איז בעדייטונג איז א קאלאסאלע. דער דרום-אפריקאנישער ארבייטער-דעפוטאט קענטרידוש האט געזאגט: איך האב דא געזעהן וואונדער בעזונדער אין עמק-יזרעאל, און תל-אביב און רוטענבערגס סטאנציע. יודען פערבעסערען א"י די לאגע פון דער אראבישער בעפעלקערונג.

33 טויזענד ארדערס פאר יודען

איינצוארדנען זיך אין דער אינדוסטריע

מאסקווע, (יט"א) 33 טויזענד ארדערס זענען אין פערלויף פון פערגאנגענעם יאהר פונאנדערגעטיילט געווארען צווישען דער יודישער בעפעלקערונג פון סאוועטרוסלאנד אויף איינצוארדנען זיך אין דער אינדוסטריע אדער לערנען א פאך. די ארדערס זענען ארויסגעגעבען געווארען: 10 טויזענד 400 ארדערס צו יודישע יוגענדליכע צו לערנען א פאך אויף די „צייט"-קורסען (צענטראלער אינסטיטוט פון ארבייט), 7300 ארדערס אויף אנצוקומען אויף א שילער בריגאדע, און די פאבריק-שולען און טראנספארט-שולען זענען ארויסגעגעבען געווארען 10.250 ארדערס, אויף פערשידענע אנדערע קורסען — 1000 ארדערס, און אויף צייטווייליגער ארבייט 4500 ארדערס.

די גאנצע וועלט ליידט פון עקאנאמישען קריזיס

אמעריקא וויל זיך דערמיט טרייסטען...

(א בריף פון ניו-יארק)

אנשטאט אן אמעריקאנער עקאנאמישען קריזיס. האט מען זיך דא ארומגעזעהען, אז די גאנצע וועלט מאכט דורך אן אהנליכען קריזיס.

די שלעכטע צייטען און די גרויסע ארבייטסלאזיגקייט, זענען נישט בעגרענעצט צו אמעריקא, נאר ווערען געפיהלט אויף דער גאנצער וועלט.

בעזונדערס — האלט מען דא — איז דער עקאנאמישער קריזיס שווער אין אייראפא, וואו מען רעכענט אז די ארבייטסלאזיגקייט גרייכט נישט ווייניגער ווי זעקס מיליאן. נישט איינגערעכענענדיג סאוויעט-רוסלאנד ווארום וואס אנבעלאנגט רוסלאנד ווייסט מען גאנץ ווייניג וועגן דער צאהל ארבייטסלאזע דארט כאטש זי דארף אהן צווייפעל זיין בעדייטענד גרויס, אפשר נאך גרעסער ווי אין די קאפיטאליסטישע לענדער.

דערפאר, וואס דער קריזיס האט פלוצלונג ארומגענומען די גאנצע וועלט האט מען אין אמעריקא אנגעהויבען מורא האבען, אז ער וועט אמווייניגסטענס אין אמעריקא דויערען פיל לענגער, ווי דאס וואלט מעגליך געווען אונטער אנדערע אומשטענדען.

אמעריקא איז איצט אין א גרויסער מאס טפ"ענדיג פון די איבעריגע לענדער אין איהר עקאנאמישען וואוילשטאנד, און אויב די וועלט איז אין א כאאטישען צושטאנד, מוז אמעריקא ליידען.

כל זמן אמעריקא איז געווען עקאנאמיש אזוי גוט ווי פאליטיש אפגעזונדערט פון דער גאנצער וועלט און האט זיך געדארפט רעכענען נאר מיט דער לאגע אין לאנד גופא, האט זי געקענט שנעלער קומען צו זיך און מען האט אויך געקענט שנעלער בעמערקען די סמנים פון עקאנאמישער ווידעראויפלעבונג.

איצט, אז מען האט צו טון מיט דער גאנצער וועלט און די גאנצע וועלט איז אזוי אומזיכער, טאפט מען ממש אין דער פינסטער און מען פיהלט אן אומזיכערהייט וועגן דעם וואס עס דארף קומען.

עקאנאמישע עקספערטען אליין קענען זיך נישט אייניגען זיי וועגען די גענויע אורזאכען פון קריזיס און זיי וועגען די אויסזיכטען ווען דער קריזיס זאל זיך ענדיגען.

מאנכע האלטען זיך ביי דער ערקלערונג אז די מאסען-פראדוקציע איז שולדיג אין דעם קריזיס און אין דער ארבייטסלאזיגקייט.

אנדערע מיינען, אז עס איז געווען דער צו גרויסער בטחון אין דער גוטער לאגע, וואס האט פריהער געהערשט אין לאנד און מען האט אויפ'ן חשבון פון דער דאזיגער גוטער לאגע צופיל שפעקולירט.

מען האט געמיינט, אז דער עקאנאמישער וואוילשטאנד וועט כסדר אנהאלטען און מען האט זיך געווארפען קויפען די אקציעס פון פערשידענע אונטערנעהמונגען דערווארטענדיג אומגעהייערע גרויסע פראפיטען.

דער ווערט פון די אקציעס איז געווען ווייט נידעריגער ווי די פרייזען, וואס מען האט פאר זיי געצאהלט, און ווען מען האט זיך אליין איבערגעראפען און שפעקולאציע האט געמוזט קומען דער קראך. און וואלסטריט, וואס האט איבערגעטרייסעלט די סאמע יסודות פון אמעריקאנער עקאנאמישען לעבען.

עס זענען אבער אויך פערהאן איינע, וואס האלטען גאר, אז די הויפט-אורזאך פון קריזיס איז דאס וואס די פרייזען אויף פראדוקטען האבען אנגעהויבען פאלען, די הויכע פרייזען, וואס האבען אנגעהאלטען זינט דער מלחמה, האבען נאטירליך געבראכט גרויסע פראפיטען, דער גאנג פון עקאנאמישען לעבען האט אנגעהויבען פאדערען א ריקצוג פון די הויכע פרייזען.

דאס האט באלד געמוזט האבען א ווירקונג וואס די גאנצע פינאנציעלע וועלט זאל אריינגעווארפען ווערען אין א פאניק.

דער קריזיס איז דאן געווען אומפערמיידליך.

פערהאן אפילו נאך א רייה אנדערע ערקלערונגען פון דעם איצטיגען עקאנאמישען וועלט-קריזיס.

אזוי צום ביישפיל הערען מיר א מיינונג פון ענגלישע אויטאריטעטען, אז דער קריזיס נעהמט זיך נאר פון דעם, וואס די פראגע וועגן די דייטשע רעפאראציעס איז נישט געלייזט געווארען ווי געהעריג איז.

עס איז אבער אויך דא א מיינונג אז דער עקאנאמישער קריזיס איז נאר צוליב פאליטישע אורזאכען.

מיט כינא און אינדיען אין א כאאטישען צושטאנד קען די וועלט נישט זיין סטאביל, ביידע לענדער מיט זייער ריזיגער בעפעלקערונג זענען געווען גרויסע פאקטאר'ען אין אויפהאלטען די עקאנאמישע גלייכגעוויכט פון דער וועלט.

דער קריזיס אין ענגלאנד איז אהן צווייפעל הויפטזעכליך ארויסגערופען געווארען דורך די אומרוהען אין כינא און אינדיען.

דער האנדעל מיט די דאזיגע לענדער האט שטארק געליטען, דער אינדישער באיקאט אויף ענגלישע סחורות ווערט שטארק געפיהלט פון די ענגלישע אינדוסטריען און ווען ענגלאנד מאכט דורך עקאנאמישע וועהען און ליידט פון אן אומגעהייער גרויסער ארבייטסלאזיגקייט מוז עס זיך אויך אפרופען אויף אנדערע לענדער.

דער קריזיס אין ענגלאנד האלט ממש אין איין ארומנעמען די גאנצע ענגלישע אימפעריע, אפילו אין די „דאמיניאנס" וואו מען האט פריהער געהאט א געוויסע מאס פון עקאנאמישער מזל ברכה, איז לעצטענס די לאגע געווארען ערנסט.

אין קאנאדע איז די לאגע נישט בעסער ווי אין די פעראייניגטע שטאטען און פון אויסטראליען איז לעצטענס געקומען א בעריכט וועגן א גרויסער ארבייטסלאזיגקייט.

דאס צייגט געוויס, אז איינס קייטעלט זיך אין דאס צווייטע און ווען עס הויבט זיך אן עפעס ברעקלען אין איין לאנד, פיהלט זיך עס באלד אין דעם צווייטען.

אין דער זעלביגער מאס וואס דער קריזיס אין ענגלאנד האט זיך אפגערופען אויף אנדערע לענדער האט זיך אויך אפגערופען דער אמעריקאנער קריזיס אויף אנדערע לענדער און מעגליך, אז נאך אין א גרעסערער מאס דערפאר, וואס אמעריקא פערנעהמט שוין באלד א וויכטיגערן פלאץ אין עקאנאמישען לעבען פון דער וועלט, ווי ענגלאנד.

פערשטעהט זיך, אז ווען מען זוכט אן ערקלערונג פאר א קריזיס פון איין לאנד אדער פון מעהר לענדער, ווער רעדט נאך וועגן א וועלט-קריזיס ווי אין איצטיגען פאל, קען מען זיך נישט בעגנוגענען מיט איין מיינונג פון איין קוואל.

גיכער ליגט די ערקלערונג אין די אלע מיינונגען, וואס ווערען ארויסגעזאגט אלע צוזאמען גיבט אפשר די ריכטיגע ערקלערונג פארוואס די וועלט מאכט איצט דורך אזעלכע שווערע צייטען.

מאסען-פראדוקציע פון איין זייט, איבער-שפעקולאציע פון דער צווייטער זייט און דא דאס וואס די הויכע פרייזען אויף סחורות האבען אנגעהויבען פאלען צוזאמען מיט דער פאליטישער אומזיכערקייט פון אייראפא און די אומרוהען אין כינא און אינדיען האבען אלע צוזאמען בייגעטראגען צו דעם, וואס די גאנצע עקאנאמישע וועלט זאל אויפגעטרייסעלט ווערען.

און עס האט זיך בלויז געדארפט אנהויבען טרייסלען אין איין לאנד און אלע איבעריגע לענדער האבען עס באלד אנגעהויבען פיהלען.

וואס איז שייך די צוקונפט קאן קיינער איצט נישט זאגען בעשטימט קיינער ווייסט נישט ווי לאנג דער קריזיס וועט אנהאלטען אדער ווי שנעל איין לאנד אדער דאס צווייטע וועט קומען צו זיך.

עס איז אבער אנגענומען אז ווער, ווער, אמעריקא וועט שנעלער קומען צו זיך פון דעם קריזיס.

דער אפטימיזם וואס הערשט אין אמעריקא איז אפשר איינער הויפט-פאקטאר אין איהר שנעלער עקאנאמישער ווידעראויפלעבונג.

א לאנד, וואס האלט אין הויבען און אין פראדוצירען מוז זיך שנעל דורכפרעסען א וועג.

מען דארף האבען אין זינען, אז טראץ דעם קריזיס און די גרויסע ארבייטסלאזיגקייט איז צו מערקען אין אמעריקא ערמוטיגענדע סמנים פון עקאנאמישער פעסטקייט.

שוין דער פאקט, וואס אין אזא קריטישער צייט זענען די געהאלטען פון ארבייטער נישט געשניטען געווארען אזוי שטארק, אז דאס לאנד האלט זיך פעסט און, אז מען וועט דא באלד קומען צו זיך.

אמעריקא האט מיט דעם געוויס פערמידען פאליטישע און עקאנאמישע צאנקערייען, וואס וואלטען געווען אן אנדער שטערונג אין איהר עקאנאמישער ווידעראויפלעבונג.

דאס גיט אן אנדייטונג אויף דער מעגליכקייט אז אפילו ווען דער וועלט-קריזיס זאל נאך ווייטער אנהאלטען, וועט אמעריקא נאך אלע קענען בעוויזען צו געהען איהר אייגענעם וועג און איינארדנען זיך אזוי, אז זי זאל פון דער דרויסענדיגער וועלט זיין וואס ווייניגער געטראפען.

ד. ל. מעסלער.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

סעפטעמבער
זון-אויפגאנג 4.42
זון-אונטערגאנג 6.31

דאנערשטאג
4
יא
אלול תר״ץ

הכנות צו די סיים- און סענאט-וואהלען

צוגרייטונגס-ארבייט אויף צוזאמענצושטעלען די וועהלער-רשימות. — 400 בעאמטע וועלען ארבייטען ביי די רשימות. — דרינגענדע זיצונג פון שטאט-ראט. — אינסטרוקציעס צו דער גאנצער לאדזער וואיעוואדשאפט. — די וואהל-לאקאלען. — ביי די פאראיינען

4 (מ) נעכטען האבען די בעאמטע, וואס זיינען געשיקט געווארען דורכ׳ן מאגיסטראט, אנגעהויבען אין די פאליציי-קאמיסאריאטען ארויסגעבען פארמולארען אויף רשימות פון די פערזאנען פון ביידע געשלעכטער, וואס האבען וואהל-רעכט צום סיים, און די דאזיגע פארמולארען דארפען די קירטשליכע, אדער דיעזע פערטרעטער אריינטראגען אלע געבוירענע פאר׳ן 31. אויגוסט 1909 י. אויב זיי וואוינען אין לאדזער הויז וועניגסטענס זייט׳ן 29. אויגוסט 1930 י.

די פארמולארען דארפען אויסגעפילט ווערען גענוי לויט די פארשריפטען און דארפען אפגעגעבען ווערען אין די ענטשפרעכענדע פאליציי-קאמיסאריאטען, נישט שפעטער ווי שבת ד. 6 ה. ח. 8 אזייגער אווענט.

די ארבייטען ביים צונויפשטעלען די וועהלער-רשימות וועלען זיך אנהויבען דעם 8. ה. ח.

* * *

נעכטען איז אין זיצונגס-זאל פון מאגיסטראט פארגעקומען אן אינסטרוקציע-פערזאמלונג פון 14 בעאמטע, וואס דארפען ארויסגעבען און אפנעמען די פארמולארע פאר די קירכליכע. די אויסגעפילטע פארמולארען וועלען איבערגעגעבען ווערען דער קוואליפיקאציע-קאמיסיע, וואס האט איהר זיץ-ארט אין מאגיסטראט. צו דער קאמיסיע געהערען דירעקטאר קאליגארסקי, ד״ר גראבאווסקי, פראקטיקאנט-סעקרעטאר נעגעלע, ס. וואדאש, וויסאצקי, באטשעוואסקי און רעפאלעצקי. די קאמיסיע וועט פאנאנדערטיילען די פארמולארען לויט די וואהל-ראיאנען און דאן וועלען די 400 בעאמטע, וואס זענען אנגאזשירט געווארען דורכ׳ן מאגיסטראט אנהויבען צוזאמענשטעלען די וועהלער-רשימות. די ארבייט וועט פארקומען אין 2 שיכטען ווייל די דאזיגע פריסט איז ביז׳ן 20 ה. ח.

די אויסגעפילטע רשימות וועלען איבערגעגעבען ווערען דעם וואהל-קאמיסאר, וועלכער וועט איבערגעבען אין לאקאל פון קרייז-געריכט.

(ב) ווי מיר דערוויסען זיך זאל אויף דאנערשטאג דעם 11 ה. ח. צוזאמענגערופען ווערען א דרינגענדע זיצונג פון שטאט-ראט אין צוזאמענהאנג מיט די וואהלען. אויף דער דאזיגער זיצונג וועלען אויסגעוועהלט ווערען 4 פארשטעהער און 4 פערטרעטער אין דער קרייז וואהל-קאמיסיע פון דער שטאט לאדז, וועלכע וועט אויך אצינד ווי בעת די פריהערדיגע וואהלען, טראגען דעם נומער הדרייצעהן. א חוץ דעם וועלען אויסגעוועהלט ווערען 2 פארשטעהער און 2 פערטרעטער אין דער קרייז-קאמיסיע לאדז — פאוויאט און צו דריי מיטגלידער מיט דריי פערטרעטער אין די ראיאנען.

(א) די וואיעוואדשאפט האט פונאנדערגעשיקט אינסטרוקציעס צו אלע סטאראסטעס פון לאדזער וואיעוואדשאפט וועגען צוזאמענשטעלען די וועהלער-רשימות, און דעטאלירטער פערטיילונג אויף וואהל-ראיאנען. אין דער אינסטרוקציע ווערט אנגעגעבען, אז אין די גרעסערע-בעוואוינטע געגענדען זאלען פערלייכטערט ווערען דאס אפגעבען די שטימען און גרעסערע גרופעס זאלען נישט צוגעטיילט ווערען צו ראיאנען, וואס ליגען ווייט פון זיי.

(פ) דינסטאג וועלען זיך אין שטאט בעווייזען פלאקאטען פון דער שטעטישער סטאראסטווא מיט דער איינטיילונג פון דער שטאט אויף ראיאנען און מיט די אדרעסען פון די וואהל-לאקאלען.

און אלע סטאראסטוועס זענען שוין בעשטימט געווארען ליטערס פון די וואהל-ראיאנען, דעם וואהל-רעפעראט אין דעם לאדזער פאוויאט האט איבערגענומען דער פערטרעטער פון סטאראסטע ה׳ יוזעף רוקא.

* * *

צווישען די לאדזער פארטייען האט זיך די וואהל-בעוועגונג נאך נישט אנגעהויבען, אינגאנצען געהען שוין די פארבערייטונגען און מ׳הויבט זיך שוין אן צו מאבילייזירען. אבער הגם לאדז איז איינע פון די גרויסע שטעט און די ארגאניזאציעס האבען אן איינפלוס אויף דער שטעלונג פון זייערע אנפיהרענדע אינסטאנצען איז נאך דא נישט קלאר די סיטואציע פאר קיינעם. די רעגירונג וועט קומען פון אויבען און דאס וועט געשעהען וואהרשיינליך נישט פריהער ווי אין דער קומענדיגער וואך אגב וועלען זיך דערווייל צוזאמענקומען די פארטיי-פיהרער.

ביי די יודישע פארטייען איז נאך אויך דערווייל שטיל, הגם געוועהנליך זענען זיי די רעדעזעליגסטע. די אגודה האט גערופען א בעראטונג פון עטליכע וואיעוואדשאפטען. ביי די ציוניסטען קומט פאר אין די נאהענטסטע טעג א זיצונג פון צענטראל-קאמיטעט און א בעראטונג פון פארטיי-ראט, וועלכע וועלען אנצייכענען די ליניע פון דער וואהל-פאליטיק. אויך די פראלעטארישע פארטייען די פוילישע און די יודישע שווייגען דערווייל, דעם אנהויב פון דער אקציע דארף מען דערווארטען ערשט אין אנהויב פון דער קומענדיגער וואך.

רעגולאציעס, באנקראטען

טעגליכע כראניק פון האנדעלס-געריכט

די פירמע לאנדסבערג, גיטענפעלד און רערעל מעבעל פאבריק אין לאדז, סקלאדאווא 51 איז ערקלערט געווארען פאר באנקראט. די פירמע האט א פערקויפס-שטעלע אויף נארוטאוויטש 6.

צום פראטעסט זענען צוגעשטעלט געווארען 21 פראטעסטירטע וועקסלען אויף 8,100 זל. די באנקראטירטע ה. לאנדסבערג, ה. גיטענפעלד און אל. רערעל זענען בעשטימט געווארען אונטער פאליציי אויפזיכט.

* * *

אין מאי איז ערקלערט געווארען אלס באנקראט אלעקסאנדער לאגרא׳ אפטייק סקלאד צינעל נאס 23, צוליב חשד אין פיזוויליגקייט האט דאס געריכט בעשלאסען איהם צו ארעסטירען, שפעטער האט דאס געריכט ארויסגעגעבען איהם א גלייט בריף אויף א חודש און נאכדעם פראלאנגירט נאך אויף א חודש.

דעם 21. אויגוסט איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון די קרעדיטאר׳ען וואו דער באנקראטירטער האט פארגעשלאגען צו בעצאהלען 10 פראצ. פון זיינע חובות צאהלבאר אין 2 ראטעס יעדען האלב יאהר. די מעהרהייט האט זיך ארויסגעזאגט פאר׳ן אפמאך און ער איז בעשטעטיגט געווארן. געגען דעם אפמאך איז אריינגעטראגען געווארען אן אפאזיציע אין געריכט. די אפאזיציע האט אנגעוויזען אז אין א רעגאל געשעפט איז נישט מעגליך צו פלייטע שולדיג 44000 זל. ביי אן אקטיוו פון 2,800 זל און אז דער באנקראט איז א פיזוויליגער.

דאס געריכט האט נישט בעשטעטיגט דעם אויסגלייכס-אפמאך און האט בעשלאסען דעם ענין איבערצושיקען צו דער פראקוראטור.

שרעקליכער טויט פון א 6 יעהריגער יתומה

שפילט זיך אין בעהעלטעלעך און געפינט דעם טויט

(2) נעכטען איז אויף דער זגערזשער 5 פארגעקומען א שוידערליכער פאל, וואס האט געמאכט א שרעקליכען רושם אין דער גאנצער געגענד פון דער אלטער שטאט.

אויף זגערזשער 5 האט געוואוינט ביי איהרע א מומע די 6-יעהריגע פעלא נאטהעלף. דאס קינד איז געווען א קיילעכדיגע יתומה, אהן פאטער און מוטער.

נעכטען ביינאכט ארום 3 א זייגער האט די 6-יעהריגע פעלא, צוזאמען מיט אנדערע קינדער זיך געשפילט אין בעהעלטעלעך. ווילענדיג זיך בעהאלטען מען זאל זי נישט געפינען, איז זי ארויפגעגאנגען אויפ׳ן הויכען שטאק אויפ׳ן בוידעם און זיך דארט פערשטעקט אין א ווינקעל. די קינדער האבען זי א לאנגע צייט געזוכט. ווען זיי האבען זי אבער נישט געקענט געפינען איז זי ארויסגעגאנגען פון איהר בעהעלטעניש, צוגעגאנגען צום פענסטער ארויסגעבויגען זיך, האט זי א געשריי געטון „קוקוק". אין דעם מאמענט האט זי פערלוירען דאס גלייכגעוויכט און אראפגעפאלען אויפ׳ן ברוק פון הויף. זי איז דערהרג׳עט געווארען אויפ׳ן ארט. דער דאקטאר פון דער ארויסגערופענער גיכערהילף האט נאר געקענט פעסטשטעלען דעם טויט.

דער שרעקליכער טויט פון דער ארימער יתומה האט געמאכט אן ערשיטערנדען איינדרוק אויף די איינוואוינער פון דעם הויף.

פראצעס וועגען צווינגען צו פאלש עדות-זאגען ווידער אפגעלעגט

(2) אין מיליטערישען געריכט האט זיך נעכטען ווידער אנגעהויבען די געריכטס פערהאנדלונג וועגען מאראנושי מאנקאווסקי, וועלכער האט פערשפרייט קלאגען אז מאיאר טערלעצקי האט געצוואונגען די עדות צו פאלשע ערקלערונגען.

די שוועסטער פונ׳ם הויפט-עדות וואלינסקא ערקלערט, אז בעת איהר שוועסטער איז צוריקגעקומען פון אויספארשונגס-ריכטער האט זי געזאגט דעם עדות, אז דער פראטאקאל פון איהר עדות זאגען איז פערדרעהט געווארען, און לאדיש האט זי דאס ביים אויספארשונגס-ריכטער נישט דערצעהלט, ווייל דאן האט זי עס נישט געדענקט, אצט אנדערטהאלבען יאהר שפעטער האט זי זיך דערמאנט.

זי דערצעהלט אויך, אז די שוועסטער האט איהר איבערגעגעבען דאס מאיאר טערלעצקי האט איהר פארגעשלאגען א פוטער פאר 1000 זל. אויב זי וועט זאגען עדות ווי ער, טערלעצקי וויל עס.

בעת דער קאנפראנטאציע צווישען מילעצקי און וואלינסקא האט מילעצקי ערקלערט אז ער קען זי נישט דערקענען, ווייל דאן מיט טערלעצקי האט ער די פרוי געזעהען פון הינטען.

בעת׳ן פארהערען דעם פראטאקאלאנט קליאווינסקי ענטשטעהט א סכסוך צווישען דעם עדות און אנדערע דער עדות בעהויפטעט אז ער רויכערט נישט און איז בעת דער אויספארשונג פון וואלינסקא נאר איינמאל ארויסגעגאנגען אויף א פאר מינוט. דאגעגען בעהויפטען די אנדערע, אז קליאווינסקי האט פיל מאל אין זייער אנוועזנהייט גערויכערט.

דער פארזיצער האט בעשלאסען איבערצושיקען די ערקלערונגען פון ביידע צדדים צום פראקוראר, כדי ער זאל איינעם פון די צדדים מאכען א פראצעס פאר פאלש עדות זאגען.

וועגען מאנקאווסקי האבען זיך זיינע פארגעזעצטע ארויסגעזאגט, אז ער איז עטליכע מאל געווען בעשטראפט דיסציפלינאר און איינמאל פערקומען 9 חדשים פאר א גנבה, די שטראף איז איהם געשאנקען געווארען.

נאכ׳ן אויסהערען עטליכע עדות איז דער פראצעס ווידער איבערגעריסען געווארען ביז׳ן 30. ה. ח. כדי אויסצוהערען נייע עדות.

פאר א גנבה אין א כעמישער וועשעריי

פערמשפט אויף 6 חדשים תפיסה

(2) סטאניסלאוו כיבאווסקי, פראנטישעק מאלאווסקי, ראמאן קראוטשיק און פראנטישעק קאטשמארעק זענען נעכטען געמשפט געווארען פאר׳ן אויספיהרען א גנבה אין דער כעמישער וועשעריי פון קייליך און גאלדא.

די גנבים האבען זיך אריינגעקריגען אין בלומען-געזעלב פון מאלווא נארוטאוויטש 27 און פון דארט אריבערגעקראכען דורך די וואנט אין געזעלב פון קאליך און גאלדא און ארויסגעגנבעט מלבושים אויף 8,000 זל. די גנבים האט מען געכאפט 3 שעה נאכדעם ווי זיי האבען אויסגעפיהרט די גנבה.

אויפ׳ן פראצעס האט זיך מודה געווען בלויז כיבאווסקי, וועלכער האט דערצעהלט אז מיט איהם צוזאמען האבען זיך אין דער גנבה בעטייליגט מאלאוואניעק און קראוטשיק.

כיבאווסקי איז פערמשפט געווארען אויף 5 יאהר שווערע טורמע, מאלאוואניעק און קראוטשיק צו 4 יאהר טורמע, און קאטשמארעק דער סטרוש פונ׳ם הויז ביי וועלכען מ׳האט געפונען א טייל פון די געגנבעטע מלבושים — אויף 6 חדשים טורמע.

רעגיסטראציע פון יאהר-גאנג 1912

היינט דאנערשטאג דעם 4 סעפטעמבער דארפען זיך אין דער פאליציאיש-מיליטערישער אפטיילונג ביים מאגיסטראט (פיעטרקאווער 212) רעגיסטרירען די געבוירענע אין 1912 יאהר וועלכע וואוינען אויפ׳ן שטח פון 1 פאליציי-קאמיסאריאט און זייערע פאמיליען-נעמען הויבען זיך אן אויף

Sz T U W Z Ż

און די וואס וואוינען אויפ׳ן שטח פון 7 קאמיסאריאט מיט די פאמיליען-נעמען אויף

R S Sz T U

מארגען פרייטאג פון 2 פאליציי-קאמיסאריאט

A B C D E F G H Ch I J K L Ł M N

און פון 7 פאליציי-קאמיסאריאט —

W Z Ż.

ביים רעגיסטרירען זיך דארף מען מיטברענגען א פאס, א מעטריקע אדער אן אנדער דאקומענט; א שול-צייגניש. האנדווערקער דארפען אויך צושטעלען א צעך-צייגניש.

פערזאנען, וואס קענען נישט בעווייזען זייער אנגעהעריגקייט צו א פרעמדער מלוכה מוזען זיך אויך רעגיסטרירען.

דאס שול-קוראטאריום האט פונאנדערגעשיקט אין די מיטעל-שולען א צירקולאר וועגען דער רעגיסטראציע. לויט א פערשטענדיגונג מיט׳ן מיליטערישען ביורא איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז די שילער וועלען רעגיסטרירט ווערען 2 מאל א וואך: מיטוואך פון 6 ביז 8 אין אווענט און שבת פון 4 ביז זיבען אווענד.

פערזענליכעס

נעכטען איז צוריקגעקומען פון אורלויב און איבערגענומען זיין אמט לאווניק אלעקסאנדער יאעל.

דער פראקוראר האט אויסגעפי׳רט

(ב) בשעתו האט אין לאדז ארויסגערופען א גרויסע סענסאציע דער פראצעס פון פרל. טש. פאר פערשווענדען א גרעסערע סומע געלד ביי א היגער גרויסער פירמע. אין קרייז-געריכט איז פרל. טש. פערמשפט געווארען אויף 6 חדשים טורמע און אפלעגען אויסצופיהרען דעם אורטייל אויף 2 יאהר.

דער פראקוראר האט דאן אפעלירט און נעכטען איז דער פראצעס ווידער פארגעקומען אין אפעלאציע-געריכט. דאס געריכט האט פרל. טש. פערמשפט אויף א יאהר טורמע און נישט אפלעגען דאס אויספיהרען פונ׳ם אורטייל. דערווייל איז זי געבליבען אויף דער פריי אונטער קויציע פון 500 זל.

אפטייקען

היינטיגע נאכט דיזשורען

(2) יורשים פון וואיטשיצקי (נאפיורקאווסקי 27), דאנילעצקי (פיעטרקאווער 127), אילניצקי און צימער (וואלטשאנסקא 37), לייבוועבער (פריי-הייטס-פלאץ 2), הארטמאן (מלינארסקא 1), קאהאנע (לימאנאווסקי 80), קלופש (קאנטנא 54).

א בעריכטס-פערזאמלונג

פון די לעצטע אקציאנס-קאמיטעט-זיצונגען אין בערלין אין „התחדות"

די לאדזער „התאחדות" ארגאניזאציע ארדענט איין היינט, דאנערשטאג, דעם 4. סעפטעמבער 9 אוו. אין איהר אייגענעם זאל טאנקאוויטשא 35 א בעריכטס-פערזאמלונג פון די לעצטע אקציאנס-קאמיטעט-זיצונגען אין בערלין. ס׳וועט רעפערירען ד״ר אריה טארטאקאווער מיטגליד פון אקציאנס-קאמיטעט.

אויסערגעוועהנליכע איבערראשונג פאר לאדז און אומגעגנד!

די פאפולערע און קאנקורענצלאזע פערפומעריע פירמע ד. מארקוס אין לאדז, פיעטריקאווער 59, טעל. 128-02, האט פארגעברייט איבערראשענדע סורפריזען פאר דער געעהרטער קונדשאפט. יעדער קונדע בעקומט ביים קלענסטען איינקויף גאנצליך גראטיס א שטיק טואלעט-זייף מיט א שאכטעל שוה-פאסטע. אויסערדעם ווערען אלע קאסמעטישע ארטיקלען בערעכענט צו שטרענגע פאבריקס-פרייזען. ווער עס קויפט ביי מיר איינמאל, בלייבט אויף שטענדיג מיין קונדע. געדענקט די אדרעס.

„לאָדזער פּראָוואָקאַטאָרען"

די געשיכטע פון טרויעריג-בערימטען לאָדזער פּראָוואָקאַטאָר נח

(המשך).

נח'ל איז געווען א גיכם וגוטא. א'יב האט איהם אימיצער זאָגען ס'איז אג'עוולה געטאן, אדער נח'ן האט דער געדוכט, אז מ'האט איהם אג'עוולה געטאן, האט ער שוין געטראכט וועגען נקמה, הערצו איז נח אויך כאראַקטער געווען א געוויסענלאזער מענש, ער האט קיינמאל נישט געהאט קיין חרטה אפילו נאך די שרעקליכסטע זאכען, וועלכע ער האט אפגעטאן. האט ער געהאט א קרבן, האט ער איהם געהאלטען מיט ציין און נעגעל און נישט ארויסגעלאזען פריהער ביז זיין נקמה-דורשט איז געשטילט געווארען.

נח'ל איז ביטאג וועלטען ווען ס'איז געווען אין גאס איינער אליין, דאגעגען ביינאכט איז ער ארומגעלאפען אין די גאסען איינער אליין און גע- לויערט אויף פערבייגעהענדע, פערשפעטיגטע דורכ- געהער. שפּעטער ווען די ראל פון פרעמלען איז קלאהר געווארען, האט מען גאנץ אפט געקענט זעהען נח'ן צוזאמען מיט פרעמלען, אבער ביידע צוזאמען זענען קיינמאל נישט געגאנגען, נאר איינער פון אנ- דערען אפגערוקט 20 מעטער. ווי ס'ווייזט אויס, האט פרעמעל נישט געוואלט צוזאמען זיך בעווייזען מיט נח'ן אין גאס. אפילו דער דאזיגער פרעמעל, וועלכער האט געדינט אלע עבודה-זרות האט נישט געוואלט זיין אין דער געזעלשאפט פון אזא פּחדיגען נפש, ווי נח'ל געווען נח. די האבען אבער בעקומען בעפעה- לען צו געהען צוזאמען אויף דער „אגד" און פרעמער האט איינגערעדט נח'ן, אז ס'איז נישט גליך, אז זיי זאלען געהען צוזאמען.

אין אזא נאכט ווען נח איז געגאנגען צוזאמען מיט פרעמלען אויף דער ווידזעווסקא גאס, האט נח דערזעהען פון דערווייטענס זיינם א בעקאנטען, כ... וועלכען ער האט נישט איינמאל אויסגעפּעמפּעלט מאפּעקס. נח האט זיך געדוכט, אז ער האט עפּיס א טענה צו דעם דאזיגען בעקאנטען ס. [היינט אנ'אנגע- זעהענער פאבריקאנט]. נח האט א'ייסגעגעבען, מעשה בּרויטער מענש זיין רעוואלווער צוגענאנגען צו ס.'ן און א'יסגעשריגען, דווקא אויף רוסיש:

— שטעה, פּלוויז הינגע טאשען און קום מיט מיר.

נח'ל מאך נישט קיין וויצען, האט ס. צו איהם געזאגט.

נח האט אבער אפילו נישט געוואלט הערען וואס ס'האט צו איהם געזאגט און מ'איז מיט'ן רעוואלווער אין דער האנד געשוואונגען ס'ן מיטצוגעהען מיט איהם. פון דער- ווייטענס איז געשטאנען פרעמעל. גראד האט פרעמעל געקענט ס'ן פון אלטע צייטען און פרעמעל האט זיך געווענדעט צו נח'ן אז ער זאל נישט מאכען קיין אנשטעלען און בעפרייען ס'ן. נח האט זיך נישט אפגעשראקען פאר פרעמלס רייד און גערייסען ס'ן ווייטער געהען, פרעמלס אמביציע איז געווארען אנ- גערירט. ער האט זיך נישט געוואלט לאזען דישטאַנ- צירען פון נח'ן און ער האט נאכאמאל א'יסגעדריקט זיין פערלאנג, אז נח זאל אפּלאזען ס'ן. נח איז ווייטער נישט נאכגעקומען דעם פערלאנג פון פרע- מעלען, דאן איז פרעמעל שוין ענערגיש צוגעטרע- טען צו נח'ן איהם מיט געוואלד ארויסגענומען דעם רעוואלווער פון האנד און געהייסען ס'ן אוועקגעהען. ס. האט זיך דערווייטערט און אפגעגאנגען עטליכע גאסען. ווען ס. איז שוין צוגעגאנגען צום הויז נומער 23 אויף פּאָמאָרסקא גאס, וואו ער האט געוואוינט אין פּליצלונג פאר איהם א'יסגעוואקסען נח, אבער שוין נישט אליין נאר אין דער געזעלשאפט פון א „גאראדאוואי", וועלכער האט אפגעפיהרט דעם אונ- שולדיגען ס. אין ארעסט און אזוי ווי נאך יעדען אזעלכען א רעסט פון נח'לען האט זיך אנגעהויבען א סדרה שתדלנות, מ'איז געגאנגען צו די פּריסטאַוועס, צום פּאָליציימייסטער, צום זשאנדארמסקען נאַטשאַלניק או- מעטום א'יפגעוויזען די אונשולדיגקייט פון א'רעסט. דאסמאל האט גארנישט געהאלפען. די בעשולדיגונג מצד נח'ן פּגיגע ס.'ן איז געווען אזוי גרויס, אז קיינער האט נישט געוואלט פון דעם רעדען.

ס. האט פון ארעסט ארויסגעשריבען צו זיין פאמיליע, אז מען זאל אינטערווענירען ביי פרעמלען, איינער פון ס. משפּחה - מיטגלידער איז אוועק צו פרעמלען, דער לעצטער האט זיך אנגעכאפּט פיים קאפּ, ווען ער האט זיך דערוואוסט, אז נאך דעם, ווי ער האט בעפרייט אין מיטען נאכט ס'ן, האט נח געהאט נאך אזויפיל חוצפּה און איהם נאכאמאל ארעסטירט. פרעמלען איז דעריבער געגאנגען אין לעבען צו בעפרייען ס'ן, ער האט דערביי צוגעזאגט, אז ס. וועט אין פערלויף פון עטליכע טעג בעפרייט ווערען, ווי אזוי פרעמעל האט דאס געמאכט איז נישט בעקאנט, אבער ס. איז אין פערלויף פון עטליכע טעג בעפרייט געווארען און די בעשולדיגונג געגען איהם איז אינגאנצען אנולירט געווארען. אזוי איז אדורך עטליכע וואכען, ס. האט שוין באלד געהאט פערגע- סען אין דעם גאנצען ענין, אבער נח האט איהם די געשיכטע דערמאנט. נח איז נישט געווען פון די, אז ער זאל פערגעסען עפּיס, אדער ער זאל אדורכ- געהען דער פערשפּילטער.

אין א געוויסע נאכט האט די פּאליציי אנגעקלאפּט ביי ס.'ען אין דער וואָהנונג, ווען מ'האט געעפענט די טיר איז אריין א גאנצע כאליאסטרע זשאנדארמען בראש מיט נח'לען און ס'איז אדורכגעפיהרט געווא- רען א גענויע רעוויזיע, פערשטעהט זיך, אז גאר אזא רעוויזיע וואו נח'ל איז געווען אנוועזענד האט מען שטענדיג עפּיס געפינען אזוי איז אויך געווען דאס מאל — ס. איז ווידער ארעסטירט געווארען, אפּ- געזעסען א לאנגע צייט, האט געהאט א פּראצעס אויף וועלכען ער איז בעפרייט געווארען, נח'ל האט אבער זיין נקמה-דורשט געהאט געשטילט.

י. דאַן

(המשך קומט).

אויפרוף פון „בית-לחם"

נישט קוקענדיג אויף אלע שוועריגקייטען ביים היינטיגען טאָג, ווען אין יעדער שטוב הערשט נויט און דחקות עקזיסטירט ביי אונז אין שטאָט א פילאַנטראָפּישער פעראיין א. נ. בית לחם, וועל- כער וויל דאָך נישט לאָזען פאַלען די אָרימע ברי- דער און שוועסטער, עקזיסטירט א גאַנצען זומער אין אייגענעם לאָקאַל אין צענטער פון שטאָט ווסכאָדניא 70 א שבת קוך וואו עס זיצען ביים טיש ביז 150 יודען בכבודע מענשען אָפּגעקומענע בעלי הבתים. פאַריגען ווינטער, ווען עס האָבען גע- הערשט די גרויסע קעלטען, האָט בית לחם צערע- פענט א קינדערהיים, וואו די יונגע קינדערלעך האָבען זיך מחיה געווען. נישט קוקענדיג דערויף וואָס מיר האָבען נישט בעקומען קיין סובסידיעס האָט די פערוואַלטונג פון בית לחם אליין זיך גענומען צו דער ארבייט, נישט אדורכלאָזענדיג קיין איין יודישע טיר. מיר האָבען אדורכגעבראַכען די מויער פון עקשנות און מיר האָבען אונזער אַק- ציע אדורכגעפיהרט.

יודען בני רחמנים זייט וויסען, דאָס די מצוה פון שבת איז זעהר גרויס און איצט דערנעהנטערן זיך די היילגע ימים-נוראים, דאַרף יעדער יוד געדענקען אויך אין דעם געפאַלענעם, ער זאָל אויך קאָנען זיצען ביים טיש און אויך נהנה זיין פון די מצות סעודה, זייט וויסן, אז מיר ארבייטען איצט אין בית לחם מיט א גרויסען דעפיציט, אָבער מיר וועלען דאָך נישט אָפּשטעהן פון אונזער ארבייט, דעריבער ווענדען מיר זיך צו דער יודישער קהלה און אויך צו דער גאַנצער יודישער בעפעלקערונג: שטיצט אונטער דעם יודישען הילפס-פעראיין בית לחם.

די פערוואַלטונג פון „בית לחם"

קאַלייקע-קאַטאַסטראָפע

(2) אויף דער סטאַציע אושטשין היגער פיעטרקאָוו זענען 4 וואגאָן פון דער סולעיאָווקער קאַלעיקע אַראָפּ פון די שינעס. צוליב דער קאַ- טאַסטראָפע איז די קאָמוניקאַציע איבערגעריסען געוואָרען אויף א שעה צייט.

קיין מענשען האָט נישט געשאַדט.

די פערשטאַרקטע טעטיגקייט פון „בּרית תרומפּלדור"

דער לאָדזער „בּרית תרומפּלדור" איז צוגעטרעטען צו אַן אינטענסיווע טעטיגקייט. צו דעם צוועק איז געעפענט געוואָרען אַ 2-טע אָפּטיילונג אויפן שטח פון אַלטשטאָט, אויף אַלעקסאַנדראָווסקא 6.

פון רעווי-טעאַטער „דאַברי וויעטשור"

מיט אַ ריזיגען ערפאָלג ווערט געגעבען טעגליך דאָס נייע פּראָגראַם „ווען די פרוי קומט צוריק". די אויספיהרער מע'אריסטובנא, רענסקא, בזשאָזאָוו- סקא, מאַרטשינסקא, יאַנעצקי, וועלין, דאמבראַוו- סקי, ווי אויך דער גאַנצער באַלעט ווערען שטאַרק אַפּלאָדירט. די מוזיקאַלישע אילוסטראַציע אונטער דער לייטונג פון ה' קליידט איז גלענצענדער צוגע- פּאַסט צו יעדען נומער.

מעלדונג

די היינטיגע בעריכטס - פערזאַמלונג פון דער לעצטער סעסיע פון אקציאָנס-קאָמיטעט אין בירעלין.

היינט דאָנערשטאָג פּינקטליך 8 א זייגער אָווענד קומט פאָר אין זאל פון „התאחדות" שיענקעוויטשא 5[3 א בעריכטס-פערזאַמלונג פון דער לעצ- טער סעסיע פון די אקציאָנס-קאָמיטעט-ציוגנג אין בערלין, ס'וועט רעפערירען ד"ר א"ה טאַרטאַקאָווער מיטגליד פון אקציאָנס-קאָמיטעט. די פערזאַמלונג האָט צוליב דער אקטואַליטעט אויפגערופען א גרויסע אינטערעסירונג צווישען די ציוניסטישע קרייזען אין אונזער שטאָט.

Dr. med. J. Lubicz

ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 18-31

קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,
פערקרימונגען פון די פּלייצעס און גלידער
איינענע פּראַצאָוניע פון ווערשטאַטלעך אָרטאָפּעדיש אַפּאַראַטען, ווי: קלעדקעס אויף פּלאַטפוסען, קינסטליכע ר עקעטען א. א. ו. נעמט אָן פון 2,30 ביז 4,30 נאָכמ.

Dr. Z. Rakowski

ספּ. פאַר אוירען-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקה
9 קאָנסטאַנטינער 9, טעלעפאָן 127-81.
שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אַ אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—5.

ראַדיאָ-פּראָגראַם

דאָנערשטאָג 3 סעפּטעמבער

11.58 צייט-סיגנאַל פון וואַרשא און העינאַל פון מאַריאַצקען טורעם אין קראָקא. 12.05 גראַמאָ- פאָן פּליטען. 13.15 טאָג-פּראָגראַם, קינאָ- און טע- אַטער-רעפּערטואַר. 15.50 פאַרלעזונג וועגען לאַנד קענטניש, 16.15 גראַמאָפאָן-פּליטען. 17.10 קאָמו- ניקאַט פון ל.אָ.פּ.פּ. 17.35 צווישען ביכער איבער- ויכט. 18.00 פּאָפּולערער קאָנצערט. 19.00 פערשי- דענעס. 19.20 גראַמאָפאָן-פּליטן. 19.45 קאָמוניקאַט פון דער לאָדזער האַנדעלס קאַמער, פּראָגראַם אויף מאָרגען, קאָמוניקאַטען, צייט-סיגנאַל פון וואַרשאַ. 20.00 ראַדיאָ-זשורנאַל. 20.15 אָווענט-קאָנצערט. 22.00 טראַנסמיסיע פון אַ רעוויע אין טעאַטער „אַנאַנאַס" אין וואַרשאַ.

Dziś W RADJO Godz. 22.00 **REWJA** z teatru „ANANAS"

מעסער-שטעכער

(2) אויף וואָלטשאַנסקי 18 איז נעכטען ביי- נאַכט ענטשטאַנען אַ שלעגעריי אויף מעסערס צווי- שען 7 פּערזאָן. אויף די געשרייען פון די שכנים און פערבייגעהער זענען פון דער זייט פון זשעלאַ- נאַ און פון דער גאַס פון 6 שערפּיען אַנגעקומען פּאָליציאַנטען. ווען די מעסער-שטעכער האָבען דערזעהען די פּאָליציאַנטען, האָבען זיי אויפגע- הערט זיך צו שלאָגען און זיך געלאָזט ענטלויפען. די פּאָליציאַנטען האָבען זיי אָבער אַלעמען פער- האַלטען און אָפּגעפיהרט אין פּאָליציי-קאָמיסאַריאַט, דאָרט האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז דאָס זענען בעקאַנטע אוואַנטורניקעס. איינער פון זיי, סטאַניס- לאַוו מיקאַנקא (כלאָדנאַ 14) איז אַזוי צושטאָכען געוואָרען מיט מעסערס, אַז מ'האָט צו איהם גע- מוזט אַרויסרופען פּאָגאָטאָוויע.

ווער ס'האָט איהם צושטאָכען, האָט ער אָבער נישט געוואָלט זאָגען.

שטריקער-אַרבייטער גרייטען זיך צו אַ לוין-אַקציע

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער שטאַרקער אויפלע- בונג, וואָס מערקט זיך איצט אין שטריקער-פאַך, איז דער טעקסטיל-פאַראיין צוגעטרעטען צו אָרגאַניזירען די אַרבייטער און אויסצוקעמפען זיך בעסערע לוין- בעדינגונגען.

היינט קומט פאָר די לעצטע פערזאַמלונג פון די אַרבייטער, וואָס דאַרף בעשליסען די פאָדערונגען און שוין בעשטימען דעם ענדגילטיגען טערמין פון אַ שטרייק.

אין נעץ פון פרויען-העגדלער

[illegible] א געוויסער צייט קורסירען אין קאַלוש קלאַגען, אַז דאָרט איז טעטיג אַ באַנדע פון פרויען- העגדלער. אין פערלויף פון די לעצטע פאַר וואָכען זענען דאָרט פערשוואונדען געוואָרען די 18 יאָהריגע [illegible] סימאַלקאַנאַ און די 18-יעהריגע אַלפרעדאַ [illegible]וואַסקאַ. ביידע האָט מען פאַר זייער פערשווינדען געזעהען אין דער געזעלשאַפט פון עלעגאַנטע הערען [illegible] קיינער קען נישט.

נעכטען האָט פרוי אַנטאָניאַ ראָשאַק געמאָלדען [illegible]פּאָליציי, אַז ביי איהר איז פערשוואונדען איהר [illegible]יאָהריגע טאָכטער. דאָס מערעל, וועלכע האָט גע- [illegible] לעבען דער פערשוואונדענער מיכאַלקאָווסקאַ [illegible] איהרע אַ פריינדין און פלעגען אָפט זיך [illegible] טרעפען. פּאָליציי פיהרט אַן אויספאָרשונג.

מיט א רעוואָלווער שפּילט מען זיך נישט

(2) נעכטען אינדערפריה אַרום 11 אַ זייגער [illegible] ריכטער סטאַניסלאַוו פיס (קאָפּערניק 25) [illegible] זיך מיט אַ רעוואָלווער אויסגעשאָסען אין [illegible] זיך אין ברוסט. די אַרויסגערופענע [illegible] האָט איהם אָפּגעפיהרט אין שפּיטאַל.

אַמעריקאַנער יודישער שוי-שפּילער אין לאָדז

[illegible] לאָדז הײלט איצט דער בערימטער יודי- [illegible]שוישפּילער פון אַמעריקא ה' אַדאָלף מימאַנאָוו, [illegible] רעכענט דאָ צו פערבלייבען אַ לענגערע צייט. ה' מימאַנאָוו איז אַליין אַ לאָדזער און זייט- [illegible] 1905 האָט ער עטליכע יאָהר געשפּילט אין [illegible] אין די סקאַנדינאַווישע לענדער. [illegible] יאָהר 1918 פאָהרט ער אין אַמעריקא, וואו [illegible] אין אַלע יודישע טעאַטערס אָנהויבענ- [illegible] מאָריס שוואַרץ'ס קונסט-טעאַטער און ענדיג [illegible] ביים נעשאַנעל-טעאַטער אין ניו-יאָרק.

זעלבסטמאָרדען אויס נויט

(2) די 25-יעהריגע וולאַדיסלאַוואַ נאַראיעווסקאַ [illegible] נישט קיין שעהנע און ס'איז דערפאַר נישט [illegible] איהר אָנגעקומען צו בעקומען אַ פּאָסטען. [illegible] האָט מען איהר אָפּגעזאָגט, אַז זי וועט [illegible] צו אַ געוויסען מיליפּאָוסקי (פּשעיאַזד [illegible] האָט זי אָפּגערינט אַ מאָג. אויף מאָר[illegible] זי זיך איינגעהאַנדעלט אַ פלעשעלע וואַלער [illegible] אויסגעטרונקען. פּאָגאָטאָוויע האָט איהר [illegible] דעם מאָגען. אויפ'ן וועג אין שפּיטאַל [illegible] געשטאָרבען.

(2) יוזעף טשעשניאַק האָט געלעבט צוזאַמען [illegible] עלטערן אויף פּאָזשעשנאַ 10 און זיי אָפּגעגעבען זיין גאַנץ פערדינסט. לעצטענס האָט ער פערלוירען זיין בעשעפטיגונג און האָט דערי- בער שטאַרק געליטען, בפרט, אַז דער פאָטער האָט אויך פערדינט ווייניגער ווי ביזאיצט.

נעכטען ווען די עלטערן זענען אַוועק פון דער היים, האָט יוזעף אַרויסגענומען פון שופלאָד דעם פאָטערס רעוואָלווער און האָט זיך איבערגע- שניטען דעם האַלז. ווען די מוטער איז אָנגעקומען האָט זי איהם געטראָפען אין אַ קאַלוזשע בלוט. פּאָ- גאָטאָוויע האָט איהם אין אַ זעהר שווערען צושטאַנד אָפּגעפיהרט אין שפּיטאַל.

זאַל פילהאַרמאָניע
נאַרוטאָוויטשאַ 20.

די לעצטע גאַסטראָלען-וואָך פון דער
ווילנער טרופּע
יאָר XV — אָנפּ. מ. מזאה. — יאָר XV

היינט, דאָנערשטאָג, דעם 4-טען סעפּטעמבער, 8.45 אָווענט
„קידוש השם"

מאָרגען, פרייטאָג, דעם 5-טען סעפּטעמבער, 8.45 אָווענט
אַ מעשה מיט העררשעלע אָסטראָפּאָלער

הערבסט

(סקיצע)

סאניע זיצט ביים טיש און האלט אנגעשפאַרט דעם קאפ אין האנט און ווארפט כסדר בייזע בליקען צו איהר יונגערער שוועסטער, וועלכע זיצט מיט איהר בחור.

ביי סאניען פערקרימט זיך דאס מויל; זי וויל עפעס זאגען, נאר די צונג קלעפט זיך איהר צום גומען. דאס שושקען זיך פון דעם יונגען פארל רייצט איהר אין מוח, ווי דאס רוישען פון א גרענער.

— ווען בעזוכען אייך אייערע בעקאנטע? — פרעגט פלוצים דער בחור סאניען.

סאניע קוקט איהם אן מיט אונצוטרוי, איהר דאכט זיך, אז ער איראניזירט זי, איהר דאכט זיך תמיד, אז ער מאכט פון איהר חוזק.

— איהר קלערט, אז איך האב גארנישט קיין בעקאנטע? — וויל זי שמייכלען, אבער ס'ווערט דערפון א גרימאַס, ווי צום וויינען. די צוויי קנייטשען פון ביידע זייטען נאז, ווערען ביי איהר טיפער.

— איך האב אייך עפעס בעליידיגט מיט מיין פראגע?

— ניין! ווען כ'זאל נאר וועלען, קאן איך ארויפ־ברענגען א פולע שטוב — זאגט זי אויפגערעגט — אבער איך בין נישט אַזאַ נאַר ווי אַנדערע.

ביי די לעצטע ווערטער מעסט זי אפ די שוועסטער מיט א שטרענגען בליק.

— ווען איהר קומט נאר צוזאמען מיט איהר קרינעו — מישט זיך אריין דאס יונגערע מיידעל. קען איך נישט זעהען דא, ווען זי איז אינדערהיים, וועלען מיר זיין אין גאס!

נישט טוישענדיג אפילו קיין בליק, פערלאזט דאס פארל די שטוב.

ווען סאניע איז געבליבען אליין, האט זי זיך געזעצט אויף דער קאסעטקע, אויף דעזעלבער שטעל, ווי די שוועסטער איז געזעסען, פערגלאצענדיג די אויגען אין דער טונקעלקייט אריין.

א ליכטער שאָרך ביי דער טיר, האט זי אויפגעוועקט.

שטיל, איהר אלטער מוטער...

— האסט נישט געקענט דארט לענגער זיצען? — זענען געווען סאניעס ערשטע ווערטער, צו דער אלטער.

— איך א גאנצע טעג אינדערהיים?!

— האט די מוטער געענטפערט אונטערטעניק.

— א מענש, וואס האט שוין אייניקלעך, מעג שוין זיצען אין שטוב — האט סאניע אויסגעשריגען, אנגעכאפט אויף זיך דעם מאנטעל און איז ארויס אין גאס.

די בעקאנטע איז כמעט אלע טאג. שוין געגעסען, לאנגווייליג, איז זי געגאנגען אין גאס אהן א ציל, פלוצים האט זי דערזעהן פונדערווייטנס איהר בעקאנטען הערמאַן איז זי איהם אקעגענגעגאנגען.

— וואוהין? — פרעגט הערמאַן, בעגריסענדיג זיך.

— צו בעקאנטע! — ענטפערט זי און מאכט א מינע, ווי זי וואלט איהם אקארשט דערזעהן. און פרעגט איהם מכלומרשט אָהן אינטערעס, ווי ס'וואלט איהר געווען גלייכגילטיג וואוהין ער געהט, דאך בעשליסען זיי ביידע צו געהען אין שטאָט־גארטען.

די פאבלעטערטע בוימער האבען אינגאנצען פערשטעלט דעם הימעל, פון צווישען די צווייגען האָבען זיך אדורכגעזופט די שטראַלען פון עלעקטרישע לאמפען. פון דא און דארט הערט זיך א'אָפגעריסען לאכען. ביידע זיצען זיי דארט נעבען זיך, הערמאַן האט געריקט זיין האנט אלץ ווייטער ארום סאניעס טאליע.

— ניין, ניטע — שטאמעלט זי ארויס, זי פיהלט ווי דער קערפער ווערט איהר שווער, ווי בענאסען מיט הייס בליי, זי וויל זיך בעפרייען פון זיין האנט, נאר זי פיהלט, ווי איהר קערפער ציהט זיך צו איהם.

ער וויל אנלעגען זיין קאפ אויף איהר פלייצע, ציהט זי זיך צוריק, ער קוקט זי אן מיט א פרעגענדיקען בליק, הערווייל קרינט זי צוריק די זיכערקייט איבער זיך.

— איך איםפאניר אייך נישט?

— אַז איהר, האט זיך נאך קיינמאל נישט פערגעסען?

— יערענפאלס, נישט ביי אייך.

— אזוי ווי איהר הערט, נישט אזעלכער ווי איהר וועט מיך נעמען.

— איך איםפאניר אייך נישט?

— אדער, אדער, — ענטפערט זי קאקעט — הייראטען רייך, אדער אינגאנצען נישט.

— רייך, שיין, געלערנט, אינטעליגענט — איראָניזירט הערמאַן.

די שטימונג איז ביי זיי געווארען אנגעשפאַנטע און זיי האבען זיך געלאזען אין וועג אריין.

געזעגענענדיג זיך מיט איהר פאר'ן טויער, האט ער זי געפרובט צוציהען צו זיך, נאר זי איז אפּגעשפרונגען, אויף הערמאַנ'ס פנים האט זיך בעוויזען א חוזק־שמייכעלע און ווען ער האט געפרובט זיך דערווייטערען, האט זי אריינגעכאפט זיין ארעם. ער האט דערויף געקוקט פערחידושט און ביידע האבען זיך פונאנדערגעלאכט.

דער „ער" און די „זי" האבען זיך פערשטאנען.

אהיימקומענדיג אין דער אומהיימליכער שטוב, האט זיך סאניע אויסגעטאן לאנגזאם, זיך געשטעלט האלב נאקעט פאר'ן שפיגעל און בעטראכט איהר קערפער, מיט א טיפער מרה שחורה האט זי זיך אפּגעקעהרט פון שפיגעל. שוין נישט איהר אמאליגער שעהנער קערפער.

שנעל האט זי זיך אריינגעווארפען אין בעט, זיך איבערגעדעקט מיט דער גרין־דעק, געגלעט מיט די הענט איהר לייב, אויף דערזעלבער שטעל, וואו זי האט געפיהלט הערמאַנ'ס ווארעמע האַנד, שפּעטער האט זי זיך איינגעקארטשעט און איז געווארען איינגעשרומפען, ווי א בלום אין הערבסט, ווען די זון הויבט אן ווארימען ווייניגער.

וו. נ. ניעכטשיצקי.

פראָפ. עדוארד מייער

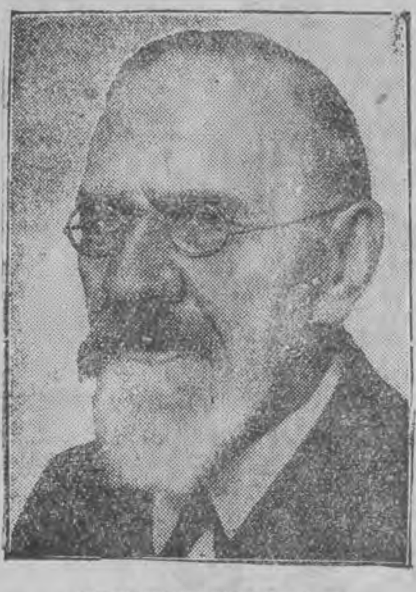

בעריהמטער היסטאָריקער איז געשטאָרבען אין עלטער פון 75 יאהר.

מאָז און פרוי ווערען פערברענט
באנדיטען פיהרען אויס אויף זיי א רויב־אנפאל און צינדען אונטער דאס הויז

גראָדנא (טעלעפאניש).

אין באבין, בארנאוויטשער פאויאט, איז אויסגעבראכען א גרויסע שרפה פון אַנאונבעשטימטער סיבה.

דאס פייער האט בליץ־שנעל ארומגעכאפט א גרויס וואוינונגס־הויז און וועגען רעטונגס־מיטלען איז שוין קיין רייד נישט געווען. מען האט נאר געזעהן צו פערהיטען די ארומיגע בנינים.

נאך דער שרפה האט זיך ארויסגעוויזען, אז צוזאמען מיט'ן הויז זענען אויך פערברענט געוואָרען דער גוט־בעזיצער קאנסטאנטי פילמאנאוויטש צוזאמען מיט זיין פרוי.

היות פילמאנאוויטש האט מיט עטליכע טעג צוריק פערקויפט א צווייט הויז און דאס געלד האט ער געהאט ביי זיך, איז פארהאן א חשד, אז די קריטישע נאכט איז אויף איהם מיט זיין פרוי אויסגעפיהרט געווארען א רויב־אנפאל און דערנאך האָבען זיי אונטערגעצונדען דאס הויז.

אויפ'ן ארט פון פארפאל איז אריינגעפאהרען די אויספארשונגס־מאכט פון בארנאוויטש.

יורידישע עצות

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" ענטפערען אויף יורידישע פראַגען. וואָס ווע־רען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער

> **קופּאָן**
> יורידישע אָפּטיילונג
> פון „נייעם פאָלקסבלאַט".
>
> צום דערלאַנגען אַן אָנפראַגע אויף א יורידישע עצה דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן מיט דער דאַטע פון'ם טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אריינגעגעבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

982. חיים ל.

נישט אריינגעהענדיג אין מעריטום פון סכסוך, קאָנען מיר אייך ערקלערען אז די דראָהונגען פון ריסקאַנטער האבען קיין שום גרונט נישט, ווייל קיין פרושימום קאן נישט אנגעוואנדען ווערען לגבי בעל־חובות, וועלכע זענען שוין עלטער ווי 70 יאהר און ווייל אַנ'אַפּרלאַשטש קאָן ערקלערט ווערען גאָר בלויז סוחרים, פאבריקאנטען אלענפאלס נישט קיין אנגעשטעלטען אדער ריכטיגער געזאגט געוועזענעם אנגעשטעלטען.

983. א פראַנטערעסירטער לעזער פון לענטשיץ.

שטראף־רעכטען זענען פערהאַ 2־ערליי: מאַטעריעלע און פארמעלע.

מאַטעריעלע אין דערווייל געווארען נאר די פארמעלע שטראף־רעכט. דאגעגען די מאַטעריעלע שטראף־רעכט איז [illegible] געבליבען אזוי [illegible]

ממילא פערפליכטעט שוין גאליציע דער אלטער עסטרייכישער שטראף־אוסטאוו פון 1. סעפטעמבער 1852.

דער ארטיקעל 105 פון דערמאַנטע אוסטאוו זעהט פאָר א פערברעך פאר געבען א בעאמטען יאַפּנכקע, פארוואס ס'דראהט טורמע אויף א טערמין פון אנ'ערך 6 חדשים.

984. פרוי גאָלדשטיין.

לויט'ן ארטיקעל 73 פון וועקסעל־רעכט איז אַני־הפסקה אין לויף פון פערעלטערקייט־טערמין חל נאר לגבי דעם וועקסעל בעל־חוב, בנוגע וועלכען די הפסקה ווערט אנגעוואנדען איז [illegible] געזאגט נעגען וועמען דער פראַצעס פיהרט זיך אייגענטליך, אזוי ווי אייך האט דער וועקסעל־ב זיגער נישט מיטגעקלאגט איז אייער [illegible] נאכ'ן יאהר אפגעפאלען.

985. א טרייער לעזער פון זגערוש.

איהר קאנט נישט איין אויפ'ן נעבען־ציטער ווייל א'אַ פראָצעס וועט אייך אין בעסטען פאל קיין שום פאזיטיוועס נישט געבען.

מאַנט גלייכצייטיג אַ'ענטשפּרעכענדע סומע אלס שאַדען־ערזאַץ.

986. א רעזערוויסט פון לאגעוויניצקע.

אויב איהר האט א בלויע מאָבילזאַציע־קאַרטע, ווערט איהר אויף די הייי־יעהריגע איבונגען נישט גערופען.

ממילא זענען שוין די איבעריגע געשטעלטע אייערע פראגען נישט אקטועל.

987. וואלטלעבען.

עס דראהט איהם נישט מעהר ווי איינינע טעג ארעסט פאר איבערגעהען די גרעניץ אומלעגאל דראָהט אויך נישט קיין האַרבערע שטראָף.

מעגליך, אז מען וועט פון אייך בלויז אויפמאָנען דעם קאסטען־פרייז פון אויסלענדישען פאס.

988. א שטענדיגער לעזער פון [illegible] 100

מעגליך, אז דער אונטערנעמער וועט זיך פעררופען אויף דעם אומשטאנד אז איהר זענט געווען ח 4 וואכען אויף פראבע, ווייל א פראבעצייט קאן דויערען 3 חדשים, זאל מען אפילו אננעמען, אז איהר זענט געווען אויף פראבע, קאן מען אייך אויך נישט יעדע מינוט ענטזאגען, נאר ערשט יעדען 2. אדער 16. אין דערביי קומט אייך אנטשעדיגונג אין דער הויך פון 2 וואכענדיגען ארבייטסלוין.

989. יאנאזסקי

990. ש. ב.

וועגען אייערע ענינים דארפט איהר זיך פערענליך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט טעגליך פון 3 ביז 4 נאכמיטאג, מיטברענגענדיג די צייטונג.

היינט און פאָלגענדע טעג!

דאס ליד פון די נאַטור־כחות

גרויסע דראַמע, געבויט אויף די פאַרבינגע און שטאַרקע איבערלעבענישען פון די „טרעמפּס".

די שעהנע מעקסיקאַנערין

LUPE VELEZ

טרעט אויף אין א ריזה האַריצינע, סענטימענטאַלע לידער. א כאָר זינגט דאָס בעריהמטע „ליד פון די וועלף". און די איבריגע הויפּטראָלן

GARY COOPER

און דער נישט־פערגעסענער

LOUIS WOLHEIM

אָנהויב 5.30 נאָכמ. שבת און זונטאג 2 נאָכמ.

DOKTOR

H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאַנא 25, טעל. 126-87

צוריקגעקעהרט

ספּעציאַל־אַרצט פאַר הויט־ און ווענערישע קראַנקהייטען. מענער־שוועכע, אַלע אַרט אַנאַליזען, עלעקטראָטעראַפּיע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען.

נעמט אָן פון 8 – 2 נאָכמ. און פון 6 – 9 אָוועגד

דאס ערשטע מיידעל

פון ניקאלאַי באגדאַנאוו

.42

9־טען יאנואר אינדערפריה —

היינט האט אַ שטראַהל זון זיך דורכגעריסען דורכן נעפעל, א יונג געטון אין פענסטער פון מיין הויז, גענומען מיט א בריג צו מיר אין פענסטער. איך האב זיך אויפגעכאפט און ארונטערגעשפרונגען א פארוועסע אויפ'ן דיל, א צופרידענע, ווי א מיידעלע. איך בין צוגעלאפען צו די גלעזערנע טירען פון מיין באַלקאָן, פערשאָטענע אויף ווינטער מיט דעקעכן און בלעטער און איך האב אין זיי דערזעהן מיין אפשפיגלונג.

איך האב אראפגענומען מיין נאכט־העמד, כדי זיך אנטון. אין די וואכען, אפגעשפיגעלט פון טונקעלע בלעטער, — בין איך ווי א לעבעדיקע; די טונקעלקייט פון מארגעם שפיגעל גיט צו מיין אויסזעהן עפעס פרימיטיוועס. פון דער הויט רייסט זיך דורך א שטראַל זון און שפיגעלט אפ מיין פנים א ליכטיגעס, א ריינס, און בעלעבט מיט מערקווירדיגע קרייזען.

איך קוק און קוק און קען זיך נישט אפרייסען — ס'אַרא שיינע איך בין! און פלוצלונג רייסט זיך דורך א געדאנק: „און וואס פאר א קינד וואלסטו געהאט, א געקרויזט ווי א שעפסעלע!" איך האב דערפיהלט א וועהטאָג אין האַרצען און זיך אַפילו געזעצט אויפ'ן שטול, און איך קען נאך אמאל נישט האבען קיין קינדער, נאכ'ן היילען זיך? איך קען נישט האבען, קען נישט האבען! וואס איז מיט מיר — טרעהרען?

איך לויף צו די טירען. די בלעטער כאפען ווידער ארום מיין אפשפיגלונג די זון דורכ'ן פענסטער בעשיינט מיר אינגאנצען א ליכטיגע, א גראציעזע, א שטארקע. ס'אַרא שיינע, געזונטע הויטען ביי מיר. ס'אַרא הויכע בריסט. און דאָס אלץ איז אויף גארנישט... וואס פארא נאר איך בין, ס'אַרא נאַר...

און איך האב געקראגען רחמנות אויף זיך און בערויער זיך, אזוי ווי קיינמאל נישט. אַזאַ וויטאַג, פון דער נאטור בין איך אַזאַ שיינע און איך האב זיך אזוי פערפאסקודיעט!

19־טען יאנואר אין אווענט.

דער אלטער דאקטאר האט זיך אזוי פערלאָרען צוליב מיר, איך האב צוגערוקט זיינע ווייסע, קאלטע הענט צו מיין הייסער ברוסט און געפאָדערט, ער זאל מיר זאגען: עס וועט נאך זיין פון מיר א מענש אדער ניין, וועל איך נאך קענען ליב האבען און האָבען קינדער?

אין פלוצלונג האט דער אלטיטשקער דאקטאר זיך פערוואנדעלט אין א הארציגען, אומרוהיגען מענשען. וואס מיר האבען גערעדט, געדענק איך נישט. איך געדענק נאר, ווי אזוי מיר האבען גערעדט. הייס, אויפריכטיג האבען מיר זיך געטיילט מיט צווייפּלען און האפענונגען. עס זענען געווען מעהר האפענונגען. אין א פאָר טעג ארום וועט דער דאקטאר קענען זאגען אויף זיכער, צי איך וועל פערבלייבען א קריפּעל אדער א געזונטע פרוי, מיט א הויכער ברוסט אין א שיינער פיגור?

פרייע ליבע, ווי פערשידען מען קען זי פערשטעהן, פרייע ליבע מיינט — נישט זיין אפהענגיג פון געלד, פון די בורזשואזע געזעצען און מאַטעריעלער אומאפהענגיגקייט. פרייע ליבע מיינט, ווען צוויי מענשען האבען זיך פערליבט אויפריכטיק, מיט א ליבע נישט נאר וואס איז פעהיג איינצושטילען די הייסע בלוט, נאר געבען דעם מענשען כוחות, בעפליגלען איהם, אט אזוי פערליבענדיג זיך, פעראיינינען זיי זיך מיט איין ליבע, מיט איין פערלאנג, איבערלעבענדיג דאס אזוי, ווי דאס גרעסטע געשעהעניש אין לעבען.

פרייע ליבע — ווי פאלש איך האב פערשטאנען, און ווי נישטיג אנדערע האבען עס פערשטאנען, הערפיהרענדיג זי צו פרייע פערשוועכונג! דאס מיינט דאך: פערטאכלעווען אנ'עשירות, געשענקט פון דער נאטור, נאר מענשען, וואס זענען נארנישט אין דער צוקונפט, מענשען פון דעם אבשטארבענדיגען קלאס האבען געקענט אויסטראכטען אזא טעאריע. ווי אזוי די טעאריע איז געקומען צו אונז? פון דאס גרויסע ביז דאס לעכערליכע איז איין שפאַן. אפגעבענדיג זיך מיט דעם געדאנק צו פערניכטען דאס אלטע, האבען מיר געמאכט אט דעם איבעריגען שפאן און אריינגעפאלען אין א בלאטע. די אזוי בעוויזט מען דער חברה, אז די אמת'ע ליבע איז נישט אנגעהויבט פון דער „סורגעניעוושטשינע" פון דער קליינבירגערליכקייט, נאר פון דער מענשליכער נאטור?

— 20־טען יאנואר

איך האב דורכגעלייענט דאס אנגעשריבענע. פון וואנען קומען צו מיר נאט די געדאנקען? א גאנצע פילאזאפיע. זיי קומען פון אַ הייסער מינוט, אבער זיי זענען מיר ליב. מען דארף זיי ניכטער דורכקוקען. עס ווילט זיך מיר, אז מיינע געדאנקען וועגען ליבע, וואס איך האב ארויסגעזאגט אין א הייסער מינוט, זאלען קריגען אויטאָריטעט בעשטעטיגונג. אפשר א רעד טון מיט'ן פעטער מישא סטראקאוו? מיר האבען איהם אלע אזוי ליב און אכטען, אז מיר האבען זיך געשעהמט רעדען מיט איהם וועגען די זאכען. נאר איך וועל פונדעסטוועגען רעדען מיט איהם. אויב דער טרוקענער דאקטאר האט זיך פערוואנדעלט אין א מענשען, וועט אוודאי דער הארציגער פעטער מישא זיכער פערשטעהן. איך שעהם זיך איצט נישט מיט איהם צו רעדען וועגען דעם.

(סוף מארגען).

סענסאצ. ראמאן צווישען אַנ'אנגעזעהענעם א'טאַליענישען אפיציר און אנ'ארים יודיש מיידעל

די ליבע-געשיכטע איז פארגעקומען אין טריעסט, איטאליע.-דעם אפיצירס פאטער, א הויכער בעאמטער, האט צוערשט געשטערט דעם זוהנ'ס ליבע. אבער דערנאך האט ער איהם ערלויבט צו הייראַטען מיט דעם יודישען מיידעל

(בריף פון טריעסט)

די יודען פון דער שעהנער שטאָט טריעסט, וועלכע ליגט ביים ברעג פון אַדריאַטישען ים, האָבען איצט געהאט א גרויסע סענסאַציע.

טריעסט, וועלכע איז אַמאָל געווען די איינציגע האפען־שטאָט פון דער אַלטער עסטרייך־אונגארישער אימפעריע, האט געהאט א בליהענדען יודישען האנדעל און פיל יודישע געשעפטען, באנקען און פאבריקען.

איצט געהערט טריעסט צו איטאַליען, וועלכע בעזיצט אין דער וועלט געגענט פיל אנדערע האַפענס, און אז טריעסט איז אראָפּ פון דער גדולה און פיל רייכע יודישע געשעפטסלייט זענען פערארימט געוואָרען.

פיל רייכע יודישע פאַמיליעס, וועלכע האבען געוואוינט אין רייכען טייל פון טריעסט, האבען פערלאָרען די פערמעגענס און האבען געמוזט זיך איצט בעזעצען אין די האפען־געגענטען, וואו זיי האלטען איצט רעסטאָראַנען, קאפעס און קליינע קרעמלעך.

אין אט דעם האפען־געגענט האט זיך לעצטענס אפגעשפילט א סענסאַציאנעלע ליבעס־געשיכטע צווישען אנ'ארימען יודישען מיידעל מיט א פארנעהמען אי'טאליענישען אפיציר.

קיין אנטיסעמיטיזם איז אין איטאליען נישטא. נישטא קיין יודען פערפאלגונגען און קיין יודען־האס, מיט דער אויסנאַהמע, נאטירליך, פון אלטער רעליגיעזער יודען־פיינדשאַפט, וועלכע האט אבער נישט קיין פראַקטישע בעדייטונג.

אין איטאליען איז פערהאַן אַ גאר קליינע צאָהל יודען, אין גאנצען ארום 50 טויזענד, און די יודען זענען אין איטאליען אינגאנצען אסימילירט, ראָס הייסט, איטאליעניזירט, כאָטש זיי זענען רעליגיעז און פיל פון זיי זענען אפילו ציוניסטען.

אין די לעצטע יאהרען בעמערקט זיך אנ'אויפלעבונג אין די קרייזען פון די איטאליענישע יודען, א נייער שטראָם פון פרישע יונגע קרעפטען קומט צו. דאס זענען יודישע סטודענטען פון פוילען, רומעניע און הויפטזעכליך פון אונגאַרן, וואו עס הערשט די פראצענט נאָרמע, און וואו די יודישע סטודענטען קענען נישט ענדיגען זייער שטודיום. זיי פערבלייבען שוין אין איטאַליע, מאכען קאריערעס אלס דאָקטוירים, אדוואָקאַטען, באַנקבעאַמטע, בּיזנעסלייט א. אַ. וו.

עס וואלט זיך געלוינט אפצושטעלען אויף דעם פאַקט, וואס אין אַנטיסעמיטישע לענדער קומען פאר א'זוי פיל געמישטע הייראטען צווישען יודען און קריסטען און אין נישט־אנטיסעמיטישע לענדער קומען אזעלכע הייראטען נישט פאר.

סיניאָרא קלאַרא, הייסט די העלדין פון דער ראמאַנטישער געשיכטע. זי איז א בעקאַנטע שלאַנקע יודישע שעהנהייט אין טריעסט, מיט'ן נאמען גאלד־רינג. איהר פאָטער איז געווען אַמאָל פאַר'ן קריג אַ זעהר רייכער הענדלער פון זיידען־וואַרען. ער איז געווען א פרומער יוד און האָט געשטאַמט פון עסטרייך. ער איז נאך דעם קריג געוואָרען פעראָרימט, דאס געשעפט איז צו גרונד געגאנגען און ער איז געשטאָרבען. זיין איינציגע טאכטער, קלאַרא, האָט געמוזט זוכען א בעשעפטיגונג אים צו ערנעהרען זיך און די מוטער.

קלאַרא איז געוואָרען אַ קעלנערקע אין אַ קאַפע אין דער האַפען־געגענט, אבער אין אנ'אנשטענדיגען פלאַץ.

איין מאָל איז אין דער קאַפע געקומען אַ געזעלשאַפט פון אפיצירען, צווישען וועלכע עס האט זיך אויך געפונען דער יונגער פארנעמער לייטענאַנט ענריקא אביאַני. דער לייטענאַנט האט זיך „פערקוקט“ אויף דער שעהנער קעלנערין און ס'אַנגיאַווא קלאַרא, וועלכע האט געהאַט אַ שם פאר אַ שעהנהייט און אין איז ווירקליך זעהר שעהן געווען, איז איהם זעהר געפעלען געוואָרען. אין אנפאַנג האט ער געמאַכט מיט איהר שפאַס און קאַמפּלימענטען, געמאַכט איהר קאָמפּלימענטען און געלויבט איהר שעהנקייט. נאכדעם אבער האט ער גענומען אַ'פט אפטער קומען אין קאַפע און אַפּצוצען שטונדען לאַנג און פערפּלוידערן מיט סיניאַרא קלאַרא.

די שעהנקייט פון דער שלאַנקער יודישער יתומה האט בעצויבערט זיין האַרץ, אבער ער האט גמוזט אפרייזען און פערלאָזען די שעהנע סיניאַרא קלאַרא. ער האט איהר געשריבען הייסע ליבעס־בריף, און אַ קורצער צייט איז ער ווידער געקומען און עס האט זיך צווישען דעם פּאָרעל אַנטוויקעלט א הייסע ליבע.

מענשען האבען בעמערקט ווי דאס שעהנע יודישע מיידעל געהט ארום פערטראַכט און טרויעריג. פיל מאָל זענען איהרע שווארצע אויגען נעהעז רויט פערוויינט. איהר מוטער, אַן עלטערע פרוי, האט איהר גענומען איבערצייגען אז זי גערעכטען זיך ארויסצושלאָגען פון קאָפּ די ליבע, ווייל וואס פאר אַ פראַקטישע אויסזיכטען קען האבען אנ'ארימע יודישע מיידעל פון אַ ליבע מיט אַנ'אַריסטאָקראַטישען קריסטליכען אפיציר? פון א הייראַט איז אַזאַ פאַל קען קיין רייד נישט זיין. צו וואס, א'זא, זיך צוברעכען דאָס האַרץ, און פערדרעהען דעם קאָפּ מיט אַ פוסטער אַיינרעדעניש, פון וועלכער עס וועט זיך דאַן אויסלאָזען א חלום?

— גלויב מיר, מאַכטער מיינע, א דאָס איז נישט ריין גלייכען, — האט די מוטער געזאָגט. — איך צווייפעל נישט, א דער קריסטליכער יונגער מאַן איז אנ'אַנשטענדיגער און אַ העכסט ערהענאַפטער מענש, אבער...

— אבער ער ליבט מיך דאָך, מאַמע, ער האט מיר געשוואוירען אייביגע ליבע און טריישאַפט — האט קלאַרא געזאָגט צו איהר מוטער.

— איך צווייפעל נישט, א ער ליבט דיך, מיין קינד — האט די מוטער איהר געענטפערט, — אבער פון ליבע ביז הייראַט איז אַ ווייטער וועג. איך גלויב נישט, אז אַ פאַרנעמער אפיציר וועט אויפגעבען זיין קאַריערע און הייראַטען מיט אנ'ארימער יודישער מיידעל. איך האָב מעהר ערפאַהרונג און לעבען ווי דו, מיין טאָכטער; א עלכע גליקען טרעפען זיך פּילייכט אפט אין די ראָמאַנען, אבער זעהר זעלטען אין ווירקליכען לעבען. איך ראָט דיך דערום אַז דו זאָלסט זיין פאַרזיכטיג, מיין קינד, און זאָלסט וויסען, אַז ריין ליבע האט קיין פראַקטישע בעדייטונג נישט. פערגעס נישט אַז דו ביסט אנ'ארימע יתומה!

— טייערע מאַמע, איך בין העכסט גליקליך און איך ווייס נישט וואס דו ווילסט פון מיר.

— איך וויל, אַז דו זאָלסט דענקען פון אַ תכלית. דיין ריכטיגען בעשערטער וועט נאך קומען, — האט די מוטער געענטפערט.

אבער האט האבען גענוצט דער מוטער'ס פראַקטישע רייד?

קלאַרא האט געטון איהרס און ווייטער געפיהרט די ראָמאַנטישע ליבע מיט דעם אפיציר. זי איז געגאַנגען מיט איהם שפאַצירען אין די בערג פון דער געגענט און אין די שעהנע אַלעען. וואו די זיין פערנעהמט אין רויטע גאָלדענע וואלקענס. און זי געפאָהרען מיט איהם אין אַ זעגעל־שיפעל אויפ'ן בלויען אַדריאַטישען ים און זי האט געזונגען שעהנע פערח'למ'טע איטאַליענישע ליבעס־לידער. זי איז אבער אַלץ נאך געווען טרויעריג. אויגמאל, ווען איהר געליבטער האט זי געפרעגט וואס זי איז טרויעריג האט זי אראָפּגעלאָזט דעם קאָפּ און זיך צעוויינט.

— די בעהאַלטסט פון מיר עפּעס, מיין טייערע קלאַרא. — איך בעט דיך, געליבטע, זאָג מיר וואס עס דריקט דיין האַרץ — האט ער ביי איהר געבעטען.

אבער קלאַרא האט איהם נישט געוואָלט פערטרויען די געהיימניש.

— עס איז גארנישט, — האט זי געזאָגט, — איך קען דיר איצט מעהר נישט זאָגען. לאָמיר וועגען דעם נישט רעדען. לאָמיר זיין גליקליך מיט אונזער ליבע.

און אַ קורצער צייט ארום איז קלאַרא פלוצלונג פערשוואונדען געוואָרען פון דעם פלאַץ און איהר געליבטער איז זעהר פערצווייפעלט געוואָרען. ער האט זי איבעראַל געזוכט, אבער ער האט זי נישט געקענט געפינען. איין מאָל איז צום אפיציר געקומען א יוד, וועלכער האט זיך פארגעשטעלט, אז ער איז קלאַרא'ס אנ'אנקעל, און געזאָגט, אז קלאַרא וועט זיך מיט איהר געליבטען, מיט דעם לייטענאַנט, הייסט עס, מעהר קיינמאָל נישט זעהען.

— וואָרום? האָב איך זי שלעכט בעהאנדעלט?

— האט דער אפיציר נעפרעגט ערשטוינט.

— ניין, סיניאָר! איהר האט זי זעהר גוט בעהאַנדעלט. קלאַרא איז אין אייך פערליבט מיט'ן גאַנצען האַרצען. זי וויינט זיך אויס די אויגען נאך אייך, סיניאָר, אבער זי טאָר אייך מעהר נישט זעהען.

דער אפיציר איז געווען זעהר איבערראַשט.

— אום וואָסעם ווילען! — האט ער אויסגעשריען, — וואס האט פאַסירט?

— עס איז פערהאַן א געהיימניש, סיניאָר — האט דער יוד געזאָגט.

— דערצעהלט מיר דאס געהיימניש, איך בין גרייט אלץ צו טון — האט דער אפיציר אויסגערופען.

עס איז נישט געווען אין געהיימניש, נאר פיל געהיימנישע מיט א'א'. ערשטענס, האט זיך דער אפיציר דערוואוסט, אז זיין געליבטע קלאַרא איז אַ יודיש מיידעל. דאן האט ער זיך דערוואוסט, אז ווען ער וואָלט זיך ווא'אַר ענטשלאָסען זי צו הייראטען, וועט זי זיך נישט שמד'ן און ווערען א קריסטין, ווייל זי וויל בלייבען א יודישע טאכטער, דאס זי איהם געהאט וויסען דורך איהר אנקעל. און דריטענס, קען זי זיך נישט זעהען מעהר מיט איהם בעפאַר זיי וועלען נישט הייראַטען, ווייל די דאַרף איינכען וועריג מוטער פון דער פרוכט פון זייער ליבע.

די אַלע געהיימנישען זענען געווען א שטארקער קלאַפּ. אבער אלס עהרען מאַן, האט דער אפיציר גלייך פערשפּראָכען, אז ער וועט אַלץ טון, וויי עס געהערט צו זיין, און ווי זיין געליבטע קלאַרא וועט דאס פערלאַנגען, ווייל ער ליבט זי מיט אנ'אמת'ער ליבע און נישט אויף שפּאַס.

קלאַרא איז געקומען צו פאָהרען פון לאַיבאַך, יוגאָסלאַוויע, וואו זי האט זיך אויפגעהאלטען ביי איהר אנקעל. מען איז אוועק אין אַ פראָווינץ־שטאָט און דאָרט פּאָרעל האט צוויל געהייראַט.

ערוויילע אבער האבען זיך די עלטערען פון דעם אפיציר דערוואוסט פון דער הייראַט. דער פאָטער פון דעם אפיציר איז אַ העכערער רעגירונגס־בעאמטער, ער האט נישט געוואָלט דערלאָזען, אז זיין זוהן זאָל אפּגעבען זיין קאַריערע צוליב דער הייראַט מיט א יודישער מיידעל. ער האט אַלעס געטון, אום די הייראַט אונגילטיג צו מאַכען, און עס איז איהם געלונגען.

וואהרשיינליך האט דער אפיציר נישט געקענט קעמפען געגען זיין פאָטער, און אום צו פערגעסען די ליבע צו דער שעהנער קלאַרא, האט ער גענומען מיליטערישען דינסט אין א ווייטער געגענד אין איטאַליען, און ער איז אוועק פון קלאַראַ'ן.

א'זוי איז פערגאַנגען א שטיק צייט. קלאַרא האט דערוויילע געבוירען א קינד און האָט געלעבט איינזאַם און פערטרויערט ביי איהר אנקעל און לאַיבאַך, און זי האט אויסגעוויינט די אויגען נאָך איהר געליבטען.

איין מאָל, די נישט לאַנג, האט קלאַראַ בעקומען א בריף פון איהר געליבטענ'ס פאָטער, אז זי זאָל מיט דעם קינד פאָהרען אין יענער שטאָט, וואו זיין זוהן געפינט זיך, אום די אנגעלעגענהייט צו ברענגען אין אַ'רדנונג. דער בריף איז געווען א זעהר פריינדליכער און צערטליכער און קלאַרא האט נישט געהאט וואס צו פערליערען, האט זי גע'טון ווי מען האט פון איהר פערלאַנגט אין דעם בריף.

צוזאַמען מיט איהר מוטער און מיט דעם אנקעל איז זי נעפאָהרען צו איהר געליבטען. עס האט זיך ארויסגעשטעלט, אז דער פאָטער פון איהר געליבטען האט ערלויבט זיין זוהן צו הייראַטען מיט דער אַרימער יודישער מיידעל, און זיי האבען ווירקליך געהייראַט לויט די געזעצען פון לאַנד.

דער אפיציר האט זיין געליבטער קלאַראַ'ן דערצעהלט, אז זיין פאָטער איז געפלאָנט געוואָרען פון חלומות. ס'איז איהם אלץ געקומען צו חלום אנ'אַלטער יוד מיט א ווייסער באָרד, וועלכער האט איהם געזאָגט פאַרוואָרפע פאַרוואָס זיין זוהן האָט פערהאַנגליקט דעם יודענ'ס טאָכטער.

די לאַיבאַכער צייטונג „מאָרגענבלאַט“, וועלכע דערצעהלט דאס, בעמערקט, אז די אונגעוועהנליכע ליבעס־געשיכטע צווישען דעם פאַרנעמען קריסט ליכען אפיציר און דער ארימער יודישער מיידעל, וועלכע האט זיך געענדיגט מיט א גליקליכער הייראַט, האט ארויסגערופען א גרויסע סענסאַציע צווישען די איטאַליענישע יודען.

מ—ס.

די ערשטע לאָדזער גוט-בעקאַנטע

פאַבריק פון פאַטענטירטע פעלד-בעטען

מאַכט בעקאַנט, אַז צוליב'ן קריזיס האָבען מיר פערקלענערט די פרייזען פון אונזער אויכאַרבייטונגע

ווי: פעלד-בעטען, פעלד-בעטען מיט ווענטלעך, לעזשאַקעס טאַבאָרעטקעס און האַמאַקעס

אונזערע פעלד-בעטען זענען פערזעהען מיט דער שוץ-מאַרקע „Palma-Patent“

פאַר וועלכע מיר גאַראַנטירען אויף פיל יאָהרען.

אַכטונג: פאָדערט איבעראַל פעלד-בעטען נור מיט דער מאַרקע „Palma - Patent“

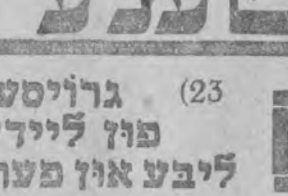

מיט עלטערע פירמע „PALMA-PATENT“

אינה. שוואַרצאַווסקי

פּולנאַצנא 24, טעל. 131-85

בעמערקונג: פאַר פּראָווינץ - בעדייטענדע ראַבאַטען.

די פערשאָלטענע ירושה

(23 גרויסער ראָמאַן פון לײדענשאַפט ליבע און פערברעכען.

אין דערזעלבער צייט, נישט פערלירענדיג קיין מינוט, האבען די „דריי מאַלפעס“ בעהאַנדעלט די פראַגע, ווי אזוי צו רעאַליזירען זייער פּלאַן.

אין איינער צייטונגען האט זיך בעוויזען אנ'אַנאָנס, אז עס ווערט געזוכט א קליינער לאָקאַל מיט א גוטען קעלער אין דעם ראַיאָן, וואו עס געפינט זיך דאס „גוטערמאַן־הויז“.

— דער האוגער אַנאַנס, — האט מאַקס דער־קלערט זיינע ברידער — וועט אונז געבען די מעגליכקייט צו דערוויסען זיך וועגען אַלע לאָקאַלען פון דעם מין, וואס געפינען זיך אין דעם ראַיאָן, מיך איינענטליך, אינטערעסירט בלויז ענגע שמאַלע, טונקעלע געסעל, וועלכע געפינט זיך הינטער'ן „גוטערמאַן־הויז“. דאָרט איז פערהאַן נאך א סך אַלטע הייזער און קליינע געוועלבלעך. מ'דאַרף נאר האבען געדולד, און וואַרטען אויפ'ן געהעריגען צופאַל.

און זיי האבען טאַקע חודשים געוואַרט.

פון צייט צו צייט האט זיך מאַקס זייער אַנאָנס געדרוקט אין פערשידענע צייטונגען.

זיי האבען בעקומען גאַנצע בערג מיט אָפּערטע, אבער קיין איינע פון זיי האט נישט בעפרידיגט די ברידער, ביז עס איז אַנגעקומען דער לאַנג־ערוואַרטעטער בריף פון איינעם א באַלעבאָס פון א געוועלבעל אין יענער געסעל וועגען וועלכען מאַקס האט גערעדט.

דערזעלבער האט געוואָלט פערקויפען זיין געוועלבעל.

ער האט געפּאַכטעט פאר'ן געוועלבעל און די סחורות א זעהר טייערען פרייז, אבער דאָס געוועלבעל בעטראַכטען פונ'ם געוועלבעל האט בעוויזען, אז עס געפינט זיך אַקוראַט הינטער גוטערמאַנס הויז, און זיין קאַרג איז דעם פאַל האט מען בשום אופן נישט געטאַרט, הגם א מיושבדיגער מענש וואָלט נישט מסכים געווען צו בעצאָהלען אַזאַ סומע פאַר דעם פּירנעם בשמים־געוועלבעל.

די אונטערהאַנדלונגען האט געפיהרט מאַקס אַליין.

ער האט סוף כל סוף איינגעהאַנדעלט דאָס קרעמעל נאך דעם ווי ער האט זיך אַפּגעדונגען מיט דעם באַלעבאָס קיילעכדיגע צוויי שעה.

דערזעלבער געוועלבער האט דערנאך דערצעהלט זיינע פריינד, אז עס איז איהם געראָטען צו פּאַקען עפּעס א משוגענעם, וועלכער האט זיך דווקא איינגע'עקשנט צו קויפען זיין געוועלבעל.

דער קעלער איז געווען זעהר א גרויסער, און א העלפט פון איהם האט זיך געצויגען אונטער יענער גאַס, וואס האט אפגעטיילט דאס „גוטערמאַן־הויז“ פונ'ם געוועלבעל.

די ערשטע אויפגאַבע פון די „דריי מאַלפעס“ איז געווען צוצושטעלען אינ'ם קעלער לאַפּאַטעס און קירקעס און כל'ערליי אנדערע כלים, וואס זענען נויטיג פאר ערד־גרעבער.

זיי האבען שוין געגרייט די דריטע פערשוועהרונג אויפ'ן „גוטערמאַן־הויז“.

לעאָן האט דערווייל פערנאַכלעסיגט זיין ארבייט אין דעם קאַנטאָר. ער האט אויך אפגעהאַט אַלע אנדערע אַרבייטען, און כמעט די גאַנצע צייט פערבראַכט מיט מעריין.

דער צווייטער מאַרד אנ'ס „גוטערמאַן־הויז“ האט א'זוי צערודערט דאס מיידעל, דאס דער שעף אהרער האט געפונען פאר נויטיג צו דערקלערען, אז זי דאַרף אומבעדינגט רוהען א וואָך.

אין משך פון דער דאָזיגער וואָך האט לעאָן טאַקע אויף א מינוט נישט פערלאָזט מעריין.

— איך וואָלט געוואָלט, אז איהר זאָלט ארויס פאַהרען אין דאָרף, — האט לעאָן געזאָגט — נישט מיט יהאַנט מיינער א פריינד... זיין פרוי איז די וואונדערבאַרסטע פרוי אויף דער וועלט!.. דאָרט וועט איהר זיך קענען פערנעהמען מיט ספּאָרט, טאַנצען און געניסען פון דער נאַטור...

— איהר זענט טאַקע אהום און אַרום גערעכט, — האט מערי א שמייכעל געטון — אבער ווי אַזוי קאָן איך אוועקוואַרפען מיין אַרבייט?.. ווער וועט מיר געבען צו עסען, פרעג איך אייך?

ביי איהם האט זיך שיער נישט אַראָפּגעריסען פון דער צונג, אז ער נעהמט די אַלע הוצאות אויף זיך...

אין דעם לעצטען מאָמענט אבער האט ער זיך געמאַכט, אז זי קאָן זיך דערפון בעליידיגען, האט ער זיך פלינק פערשטעלט דעם מויל, און זיך אָפּגערופען:

— דאס איז א קנאַפּע זאַרג... איך וואָלט פּאַר אייך געקאַנט געפינען אַנאַרבייט ביי דעם דאָרטיגען אַדוואָקאַט, און אַזוי־אַרום וואָלט איהר אויסגעשלאָגען אייער הוצאות!.. ווי געפעלט אייך אַזאַ קאָמבינאַציע?

מערי האט ענערגיש א שאָקעל געטון מיט'ן קאָפּ

— ניין!.. איך בין נישט קיין קינד, לעאָן!.. איך בין, זעלבסטפערשטענדליך שטאַרק איבערגעגעבען פון דער געשיכטע, אבער דער גוטער מאַן איז שטענדיג פריינדליך צו מיר, און איך קאָן איהם נישט פערלאָזען אין אַזאַ מאָמענט... איך מוז זיך צו איהם צוריקקעהרען.

לעאָן האט זי ערנסט און פערוואונדערט בעטראַכט.

— גיט נאָר א קלער! — איז ער צוגעשטאַנען

— גיט א קלער, א' איהר קאָנט דאָך קראַנק ווערען, אויב איהר וועט זיך צוריקקעהרען אין דעם פערשאָלטענעם הויז!

— צו וואס טויג מיר צו טראַכטען וועגען אזעלכע זאַכען? — האט מערי נישט נאָכגעגעבען.

לעאָן האט א פייף געטון...

— הייסט עס, אַז איהר האָט אַזוי בעשלאָסען?

— ענדגילטיג!

זי האט נישט געוואוסט, אז ס'וועט קומען א טאָג, ווען זי וועט גאָר שטאַרק חרטה האָבען, וואס זי האט זיך נישט געפאָלגט לעאָנס עצה.

(פאָרטזעצונג קומט).

קלאנג=פילם=טעאטער
„MIMOZA"
ul. Kilińskiego 178.

די לעצטע 2 טעג!

גרויסער ערָאטישער פילם, וועלכער איז אין עפּענטליכע פערהאנד-לונגען אויף דאס טעמע „געהער די נאכט נאך דער חתונה צום מאן"? א דראמע פונ'ם לעבען פון די אמעריקאנער מיליאנערען א. נ.

דאס רעכט פון מאן

אין די הויפּטראָלען:

Billie Dove | Rod la Rocque

אויסער'ן פּראגראם: קלאנג=רעוועלאציע=צוגאבע.

נעכסטער פּראגראם: „זינגענדער לט".

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפּעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט=פערגיסטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיסן

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרוים אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א מאסער-קאן און עס פאלט אריין אין דעם כוס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטארבליך. ספּעציעל גענומען הייל-באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פּראקטיק אין מיינע בעהאנדלונג און פון דייטשען פּראפעסאר-דאקטאר בראכברוך פורמוליגען וזיכער דעם שווערסטען און געפעהרליכסטען ברוך. אויך פאר הויקערס לעמוגנען מיט הייל-גארסעטען און אפּאראטען פאר פערקרומטע פיס און פלאטס-פוס ספּעציעלע איינלאגען אין די שיך. קינסטליכע גלידער פיס און הענד, גוטע וואקען פאר די גרעסטע קראנקע ארטען.

שפּרעכשטונדען פון 9 ביז 1 בײַטאג און פון 3 ביז 7 אין אוונט.

ארטאפּעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT Ortoped von Lemberg

Łódź, WÓLCZAŃSKA 10, tel. 221-77, front, parter

בעמערקונג: דאס ערזיעהליכע ערשטע פון די קראנקע איז אונטערזוכט געווארן פון די אויסגעצייכנטע פּאלגענדע אוניווערזיטעטס-פּראפעסארען: פּראפ. ד"ר בּראנטש, פּראפ. ד"ר י. מארישלער, פּראפ. ד"ר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע. מיר נעהמען אויך אן פּערזינקערט פון דער קראנקען-קאסע

דאנקזאגונג.

דערמיט דריק איך אויס דעם בעסטען דאנק דעם הערן ד"ר. י. ראפּאפּארט ספּעצ. פאר ברוך, וועלכער נעמט אן אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 טעל 22-177 פראנט פאר, פאר זיין געוויסענהאפטע פערלענגען מיר א גומענעס הייל-באנדאזש לויט זיין מעטאדע האב געליטען אויף ברוך 20 יאהר און א דאנק איהם בין איך היינט געזונט איצט, אז כ'קען איהם יעדען אמפעהלען הערצליך.

Dr. **BERGHOF** Arzt.

7-קלאסיגע שולע אין פרעבלשולע פון די רענאמירטע ערציהונגס=אנשטאלט

קאצענעלזאן-נאחומאב

8 נאד לודקא 8 (צווישען נאוואמיעסקא און וסכאדניא)
טעלעפאן 177.01 (פון 11 ביז 2)

קינדער אין שול-צוואנג עלטער ד. ה. פון 7 ביז 15 יאהר ווערען א גענומען אין די קלאסען: A, B, C, I, II, III, IV

אין פארבערייטונגס-קלאס A° ווערען אנגענומען ענטוויקעלטע קינדער פון 7-5½ יאהר. אין די פרעבל-שולע (שפּיל-שולע) קינדער פון 3-7 י.

חוץ דעם אלגעמיינעם שול-פּראגראם, קענען די ארטאדאקסישע קינדער געניסען פון נאכמיטאג-חדר וואו ס'ווירד געלערנט גרונדליך אלע למודי-קודש, דהיינו: חומש, רש"י, נ"ך, גמרא, ותוספות דורך מלמדים-ספּעציאליסטען אונטער דער פּערזענליכער השגחה און הנהלת פון בעוואוסטען למדן ר' יעקב בנימין קאצענעלזאן

בעמ.: די צאהל שעה'ען, ווי אויך מלמדים פאר למודי-קודש זענען היי-יאהר בעדייטענד פערגרעסערט.

פאר פיזיש שוואכע קינדער, ווי אויך פאר אונבעמיטעלטע עגזיסטירט נאכמיטאג שולע נאכמיטאג חדר | ביז 50% ביליגער | נאכמיטאג פּ עבלשולע

א לאנגיעהריגער

גערילכטס=סעקרעטאר

שרייבט און ערלעדיגט אלערליי ביטעס או סקארגעס, קלאוזולעס און זאבעזפּיעטשעניע: אויף אלע שטעט אין פּוילען

א גוטער מיליטער = ספּעציאליסט.

מאז, לאדז, פּיעטריקאווער 10.

Dr.
MORTKOWICZ
Cegielniana 14
Powrócił.

Dr. med.
W. Eychner

גינעקאלאג אקושער
זגערזשער 11
טעלעפאן 72–134
נעמט אן אינדערהיים פון 2-3 פ. מ. פון 7-9 נ. מ. אין קליניק „סאנאטא" אגראדאווא 10 פון 12–1

א פעהיגער יונגערמאן

זוכט א פּאסטען, בעקאנט אין דער בוימוואל אין גאַ"ן-בראנזשע, עווענטועל אן אנדערען פּאסטען. בעסטע רעפערענצען. אפערטען אין אדמינ. אונטער „פעהיג". 9088

אנ'ארט צו שלאפען

פאר 2 שילער (אדער 2 אנשטענדיגע יונגעלייט, איז אפּצוגעבען. צו ערפאהרען פּאמארסקא 14 ווים'ן הויף, 2 שטאק ביי לאסקי. 6088

ס'ווערט געזוכט

צו קויפען א 10-ער שטריק-מאשין אין גוטען צושטאנד. צו ווענדען זיך ביי דארעמבוים, קאמיענא 18. 8804

א קוואליפיצירטער

פע-דע האנד ארבייטער

ביי וואלטער'ס מאשין קען זיך מעלדען ביי ניימאן, פּולנאצנא 10.

אלטע גיטארען און פידלען

קויף איך און רעפּעריר אויך אינגאנצען צופּאלע. מוזיק-אינסטרומענטען-ביורא J. Höhne Aleksandrowska 64.

וועכנעריז כירורגישע קליניק
„SANATO"

אגראדאווא 10 טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאס
ערצטליכע אויפזיכט
איבער דער מוטער און קינד.
פּרייזען פון געבורט
אין 2-טע קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען.
200 זל.

צנים פחים בדרך עקש. שומר נפשו ירחק מהם.

תקעו בחודש שופר. בכסה ליום חגנו. כי חוק לישראל הוא משפּט.

איבער דעם זאלסט קומען אין דער אלטער בעוו. רעכטסקאנסולטאציע-ביורא פון ה

מאנעלא, פּיעטריקאווער 17

זאכאדניא 52) טעל. 79-148

וואו עס ווערט שנעל און פּינקטליך ערלעדיגט, געוויסענהאפט געשריבען אלערליי ביטעס: ציווילע, קארנע, האנדלאווע, אפּעלאציעס, אדוואלאניעס, קלאוזולעס, זאבעזפּיעטשעניעס אויף אלע שטעדט אין פּוילען, וועגען דירות אין אורזשאנד ראזיעמטשי, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפּראכען. בעמערקונג: קלאוזולעס און זאבעזפּיעטשעניעס ווערען ערלעדיגט במשך פון 24 שעה.

מיט אכטונג ד. מאנעלא, פּעטריקאווער 17.

טלתים-פאבריק

אויסארבייטונג פון וואלענע, האלב-וואלענע און זיידענע טלתים כמו טערקישע ווי אויך טלתים-קטנים הורט און דעטייל בעקומט מען ביליגער ווי איבעראל ביי יוסף קאזשוך פּולנאצנא 12

Dr. J. Polakow

קינדער-קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
און האט זיך איבערגעצויגען אויף
פּיעטריקאווער 109 צווישען שטאק פראנט טעל. 139-75.

לעזט!

אכטונג! — אכטונג!

קאנקורענץ=פּרייזען!

כדי צו ערמעגליכען די ברייטסטע קרייזען פון ג' פּובליקום צו בעקו. מען א ביליגע און גוטע קינסטלערישע אויפנאהמע זענען די פּרייזען אין מיין פאטאגראפישען אנשטאלט געווארען פערקלענערט ווי:

12 שטיק („Express pictures")	2 זל.
6 „ פאסט=פאטאגראפיעס	2 „
6 „ פאסט= „ ברוין	6 „
6 „ „ אויף זייד	8 „

אכטונג! צו א ½ טוץ זיידענע פאסט-פאטאגראפיעס גיט מען צו אכטונג!

אנ'אריגינעלען פּארטרעט בחנם!

ס'ווערען אויך אויסגעפערטיגט פּארטרעטען אין ראהמען און אויך א פערקויף פון ראהמע

קומט און איבערצייגט אייך

מיט אכטונג „PARISIEN"

קונסט=אנשטאלט
פראנציסקאנער 30.

Dr. J. Makowski

קינדער=קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
8 צעגעלניאנא 8. טעל. 02-150.

Dr.
H. Lewitter

AKUSZER-GINEKOLOG
צוריקגעקעהרט
Zielona 8a, telefon 137-25
נעמט אן פון 6 ביז 8 אוונט.

אין דער 7-קלאסיגער קנאבען-שולע

פון נ. פיינהויז, זאוואדזקא 26

ווערען אנגענומען קינדער אין עלטער פון 5 יאהר.

בעמערקונג: די שולע עקזיסטירט שוין 37 יאהר און אויסער די אלגעמיינע למודים, וואס ווערען גרינדליך געלערנט לויט דעם רעגירונגס-פּראגראם צייכענט זיך אויס מיט איהר גרויסען פּראגראם פון אלע יידישע למודים.

די לייטונג.

„PRACA"

פרויען=פאך=קורסען ביי דער געזעלשאפט צו פערשפּרייטען פאך - קענטנישע. אין לאדז. וואלטשאנסקא 21

מאכט דערמיט בעקאנט, אז ס'ווערען אנגענומען איינשרייבונגען אויף פאלגענדע אפּטיילונגען:

1) דאמען-שניידעריי 2) שטיקעריי
3) וועשעריי 4) אנדולאציע
5) גארסעטען 6) מאניקיר
7) היטען-פּיצעריי

דער סעקרעטאריאט ערטיילט אינפארמאציע טעגליך פון 9–1 נאכמ. און פון 3–7 אוונט.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספּעציאליסטען

און דענטיסטישער קאבינעט.

זשעראמסקי 11, טעלעפאן 3763

אפען פון 9 פריה ביז 7 אוונט.

ד"ר אימיך נאז, האלז, אויערען קר.	4½—5½
ד"ר ספּרשנער קינדער-קראנקה.	9-11 5-4½
ד"ר ש... אינערליכע קראנקהייטען	12—2
ד"ר ביבערגאל הויט און ווענער.קר.	11½—12½
ד"ר שפּירגעלד נערווען און גייסטיגע קר.	1—2
ד"ר גאלדבלאט אויגען-קראנקה.	12½—1½
ד"ר חיים כירורגישע קראנקהייטען	2—3
ד"ר שטערלאווסקי פרויען-און געבורטס-הילף	4½—5½

פּזיכא-טעראפּיע, שפּראך-שטערונגען ווי שטאמלען א. ווי פּאקען-שטעלן, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראל איינשפּריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפּעראצ. אויף גערלגנג היילונגען אין שטאט. אין לאבאראטאריום ווערען אנגענומען אלע ארט אנאליזען, אויך פּלעגמא און בלוט

אימפּונגען געגען שקארלאטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען א רענטגען-אינסטיטוט.

ד"ר לאזשי נסקי-סמאראפּאלסקא
צאהן-ארצט 10—1, 3—6
קינסטליכע ציהן, קראנען, מאסטען א.א.א.

די לעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאג

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספּעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער. קאנסיליומס מיט ספּעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערווען-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפּ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.

-- טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונט. --

פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.

- בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. -

וויזיט 3 זל.

אבאנעמענטס-פּרייז: אין לאדז – 5 זל. א חודש מיט אפּטראגען א היים; אויף דער פּראווינץ 6–... א חודש אין אויסלאנד – 8 זל.
פאר'ן אינהאלט און טערמינען די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך די אדמיניסטראציע איז אפען ביי טאג און ביינאכט.

אנאנסען=פּרייז פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפּאלטען
אין טעקסט—40 . . . . . . 60— . . . . 4 .
פאר מיליטער-... נאכ'ן טעקסט—12 . . . . . . 18— . . . . 8 .
... דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.